

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 24

Utgitt 24 juni.

1912

Lov

om veivæsenet.

21 juni.

Nr. 1.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 14 mai 1912 saalydende:

Første del.

Om offentlige veier paa landet.

Kapitel I.

Om offentlige veiers inndeling, anlæg og nedlæggelse.

§ 1. Ved offentlige veier paa landet forstaaes veier, som staar til almenhetens bruk og vedlikeholdes ved foranstaltning av stat, amt eller herred samt er offentlig tilsyn undergit.

Disse veier er to slags:

1. Hovedveier, nemlig:

- a) viktigere veier, som forbinder riket med naborike eller amter indbyrdes og
- b) veier, som inden et amt beforder gjennomgangsfærdsel mellem to eller flere herreder eller tjener en væsentlig del av et herred som eneste eller vigtigste adkomst til by eller andet knutepunkt for færdsel.

2. Bygdeveier, hvortil regnes alle andre offentlige veier.

§ 2. Undersøkelse av nye hovedveianlæg iverksettes av den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet er henlagt, eller av amtsveistyret efter indhentet samtykke av centralmyndigheten.

21 juni. Anlæg av nye eller omlægning av ældre hovedveier med
Nr. 1. broer skal i almindelighet utføres for statskassens regning med eller uten distriktsbidrag efter beslutning for hvert enkelt tilfælde av vedkommende bevilgende myndigheter, hvem planer og overslag forelægges.

§ 3. Undersøkelse og planlæggelse av nye eller omlægning av ældre bygdeveier iverksettes av amtmanden efter vedkommende herredsstyres anmodning. Bygning av saadanne veier med broer blir efter beslutning av vedkommende herredsstyre, med eller uten bidrag av stat eller amt, at utføre efter amtmandens foranstaltning. Planer og overslag forelægges herredsstyret og i tilfælde amtstinget og Stortinget.

Bestemmelserne i nærværende paragraf skal ikke være til hinder for, at statsbidrag til bygdeveier under særlige forhold bevilges paa saadan maate, at bevilgningen ikke knyttes til bestemte anlæg, men blir at fordele mellem bygdeveianlæg inden vedkommende amt efter amtstingets nærmere bestemmelse.

§ 4. Ved anlæg av nye eller omlægning av ældre bygdeveier kan herredsstyret bestemme, at utgiftene i den utstrækning, hvori de bæres av vedkommende herred, helt eller delvis skal bestrides ved kjøring eller andet naturalarbeide av brukere av matrikulert jord efter deres eiendommens matrikelskyld.

Herredsstyret kan fritta bruk av 25 øres skyld og derunder samt avsidesliggende gaarder for at yde naturalarbeide.

Forsaavidt omhandlede arbeider ikke er optat paa herredsbudgettet, kan herredsstyret bestemme, at der skal ydes et bidrag avpasset efter værdien av det arbeide, som i tilfælde vilde falde paa disse bruk.

Beslutningen skal indeholde bestemmelse om arbeidets fordeling mellem vedkommende brukere samt om forholdet mellom mands- og hestedagsverk og trænger for at være gyldig godkjendelse av amtsveistyret.

§ 5. Naar et herred bestaar av flere sogn, kan vedkommende sogns formænd og repræsentanter beslutte, at utgiftene ved anlæg av ny eller omlægning av ældre bygdevei skal utredes av sognekommunen.

Hvad der i nærværende lov er bestemt om et herreds bygdeveier, gjelder ogsaa de her nævnte veier.

§ 6. Naar der fra mindst to tredjedele av de interesserte eiere og brukere av matrikulert jord eller anden fast eiendom til herredsstyret fremkommer forslag om oparbeidelse av offentlig bygdevei helt eller delvis ved bidrag fra de interesserte eiere og brukere av penger eller arbeide, og herredsstyret be-

slutter veien optat som bygdevei, skal det, forsaavidt mindst 21 juni.
halvdelen av det forutsatte bidrag er vedtat, ved skjøn avgjø- Nr. 1.
res, hvorledes det manglende bidrag skal fordeles mellem de interesserte.

Ingen kan paalægges et større bidrag, end der svarer til den nytte, som skjønnet antar, han vil ha av anlægget med fradrag av hans frivillige bidrag. Naar dette iagttages, kan ved ansættelse av det tvungne bidrag ogsaa tages hensyn til vedkommendes økonomiske evne.

Hvilke eiere eller brukere av matrikulert jord eller anden fast eiendom, er interessert i anlægget, avgjøres i tilfælde av tvist ved skjøn.

Utgiftene ved omhandlede skjøn bæres av herredet.

§ 7. Ældre hovedveier kan nedlægges som saadanne efter beslutning av vedkommende amtsting med stadfæstelse av Kongen.

Ældre bygdeveier kan nedlægges som saadanne efter beslutning av vedkommende herredsstyre med amtsveistyrets stadfæstelse.

§ 8. Finder amtsveistyret, efterat herredsstyret har uttalt sig, at en vei, som nedlægges, helt eller delvis er paakrævet som fremkomstvei, blir veien eller en nærmere bestemt del av denne at utlægge til almindelig bruk for de interesserte efter herredsstyrets nærmere bestemmelse.

Hvis dette ikke sker, kommer, forsaavidt ny vei anlægges, værdien av den gamle veigrund til avdrag i erstatningen for grundavstaaelse til det nye veianlæg over samme eiendom efter et ved overenskomst eller skjøn bestemt beløp.

Nedlagt vei, som ikke utlægges til almindelig bruk, og som heller ikke kommer til avdrag i anledning av nyt veianlæg, bør herredsstyret — uten eller mot vederlag — overdra til den eller de eiendomme, som støter til veien. Eierne av disse eiendomme kan forlange veigrunden avstaat mot godtgjørelse, bestemt ved skjøn.

Med hensyn til utgiftene ved skjønnet forholdes efter reglerne i § 65, andet avsnit.

Gaar vei, som nedlægges, gjennom flere amter, og der opstaar tvist om anvendelsen av nærværende paragrafs første led, avgjøres tvisten av vedkommende regjeringsdepartement.

Bestemmelser efter nærværende paragraf træffes av vedkommende regjeringsdepartement, forsaavidt angaar veier, som baade er anlagt, og som vedlikeholdes udelukkende eller væsentlig for statens regning.

§ 9. Bygdevei eller privat vei kan efter at være godkjendt av amtmanden optages som hovedvei, naar beslutning herom fattes av amtstinget med stadfæstelse av Kongen.

21 juni. Privat vei eller nedlagt hovedvei kan optages som bygde-
 Nr. 1. vei, naar herredsstyret herom fatter beslutning, og denne stad-
 fæstes av amtmanden.

§ 10. I de amter, hvor de offentlige veier ved nærvæ-
 rende lovs ikrafttræden ikke er inddelt i hoved- og bygdeveier,
 skal saadan inndeling efter de i § 1 nævnte regler foretages
 inden en av Kongen fastsat frist.

Inndelingen foretages av amtstinget efter forslag av ved-
 kommende herredsstyrer og amtsveistyre og trænger for at
 være gyldig stadfæstelse av Kongen.

§ 11. Den nugældende inndeling av offentlige veier blir
 fremdeles i kraft, medmindre ændring heri sker med hjemmel
 av bestemmelser i nærværende lov.

Kapitel II.

Om veivæsenets styre.

§ 12. Den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet er
 henlagt, har:

- a) at utøve styret vedkommende veier, som baade er anlagt,
 og som vedlikeholdes udelukkende eller væsentligst for
 statens regning,
- b) at godkjende planlæggelsen av hovedveier med broer, at
 gi amtmanden bemyndigelse til disse arbeiders iverksæt-
 telse samt at føre tilsyn og kontrol med deres utførelse.

Inden hvert amt styres veivæsenet, baade forsaavidt an-
 gaar bygning og vedlikehold, av et amtsveistyre bestaaende av
 amtmanden som formand og to av amtstinget valgte mænd,
 som — med to varamænd — tjenstgjør 3 aar ad gangen.

Amtsveistyre er beslutningsdygtig, naar formanden og et
 medlem er tilstede, og disse er enige.

Veisaker, hvis avgjørelse er henlagt til amtmanden, kan
 forelægges amtsveistyre til avgjørelse, naar amtmanden finder
 dette ønskelig.

I saker, hvis avgjørelse henhører under amtsveistyre eller
 amtmanden, skal amtsingeniøren gives anledning til at ut-
 tale sig.

Den direkte ledelse og utførelse av alle arbeider av tek-
 nisk art blir at overdra til amtsingeniøren efter amtsveistyrets
 nærmere bestemmelse. Meningsforskjel i denne anledning av-
 gjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

De av amtstinget valgte medlemmer av amtsveistyre er-
 holder skyss- og kostgodtgjørelse som for formandskapsordførere
 bestemt. Utgiftene herved utredes av amtskommunen.

§ 13. Amtsingeniøren ansættes av vedkommende regje-
 ringsdepartement efter indstilling av amtsveistyre. Hans løn,

kontorholdsgodtgjørelse og reiseutgifter utredes av staten med 21 juni.
en tredjedels bidrag av vedkommende amtskommune. Nr. 1.

Instruks for amtsingeniøren utfærdiges av departementet efter forslag av amtsveistyre.

§ 14. I hvert amt ansættes underordnede veiingeniører i den utstrækning, hvori bevilgning haves. Deres løn og reiseutgifter samt mulig kontorholdsgodtgjørelse utredes av staten med en tredjedels bidrag av amtskommunen. De ansættes av vedkommende regjeringsdepartement efter indstilling av amtsveistyre, som ogsaa utfærdiger instruks for dem.

§ 15. Kongen bestemmer, fra hvilken tid de i §§ 12, 13 og 14 givne regler om veivæsenets styre skal gjennomføres i de amter, hvor ved lovens ikrafttræden en anden ordning haves.

§ 16. Under amtsveistyrets kontrol skal herredets lensmand føre tilsyn med de offentlige veiers og broers vedlikehold.

Amtsveistyre kan dog efter indhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre ved ledighet i lensmandsbestilling, eller hvor der maatte være tat fornødent forbehold ved ansættelse av lensmand, bestemme, at veitilsynet skal utføres av andre dertil skikkede mænd.

Amtsveistyre utfærdiger instruks for lensmændene og de særskilt beskikkede veitilsynsmænd.

§ 17. Lensmænd, som ansættes, efter at nærværende lov er traadt i kraft, eller i tilfælde de særskilt beskikkede veitilsynsmænd tilkommer for sit arbeide og for reiser i veivæsenets anliggender en fast aarlig godtgjørelse, som utredes av staten.

§ 18. Hvor veivedlikeholdet utføres ved arbeide in natura, skal amtmanden efter forslag av herredsstyre for hver rode opnævne en rodemester, som vælges blandt eiere eller brukere av matrikulert jord inden roden og har at tjenstgjøre i dette ombud i tre aar, hvorefter vedkommende i likesaa lang tid kan negte at motta opnævnelse.

Rodemesteren er pliktig til at rette sig efter den instruks, som utfærdiges av amtsveistyre.

§ 19. Veivæsenets ingeniører og tilsynsmænd maa inden sit virkeomraade hverken direkte eller indirekte overta eller ha del i leveranser eller kontrakter vedkommende det offentlige veivæsen. De kan heller ikke opnævnnes til rodemestre.

Kapitel III.

Om offentlige veiers og broers utstyr og
om avstaaelse av grund m. v.

§ 20. Offentlige veier og broer bygges og utstyres saaledes, som efter færdselen og forholdene i hvert enkelt tilfælde findes paakrævet.

21 juni. Normal-regler for veiundersøkelser, bygning og utstyr —
Nr. 1. herunder indbefattet broers bæreevne — bør for hovedveier utfærdiges av den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet henhører, og for bygdeveier av vedkommende amtmann.

§ 21. Enhver er pliktig til at finde sig i, at offentlig vei utstikkes over hans eiendom, og at der paa samme sker grundundersøkelser samt undersøkelser efter veibyggnings- og vedlikeholdsmaterialer.

Merker, som av veivæsenet opsættes ved utstikningen av bevilgede veier, maa ikke uten tilladelse av amtmanden fjernes.

Voldes skade for eier eller bruker, svares erstatning, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved skjønn.

§ 22. Til anlæg, omlægning eller utvidelse av offentlig vei eller bro med tilhørende fortaag, baatbrygger (baatkaier), oplags- og holdepladser er enhver pliktig til at avstaa fornøden grund og veibyggningsmaterialer med fornøden vei til disses fremdrift.

For avstaaelsen tilkommer eieren erstatning efter overenskomst eller — hvis saadan ikke kan opnaaes — skjønn. Dette skal være avholdt, før grunden benyttes eller materialerne borttages.

I udyrket mark eller skog kan dog saadanne materialer tages, uten at mulig erstatning paa forhaand er bestemt.

§ 23. Findes hus eller andre faststaaende indretninger i den utstukne og vedtagne veilinje, og denne ikke uten væsentlig ulempe antages at kunne lægges anderledes, skal eieren være pliktig til at avstaa eller flytte disse mot erstatning efter overenskomst eller — hvis saadan ikke kan opnaaes — skjønn.

Naar utgiftene indgaar under grundavstaaelsen, skal saadan avstaaelse eller flytning ikke kunne bestemmes, før samtykke er erhvervet fra den kommune, som bærer de væsentligste utgifter ved grundavstaaelsen.

Samtykke kan ved hovedveianlæg dog meddeles av vedkommende regjeringsdepartement, naar det er avgjort, at utgiftene ved avstaaelsen eller flytningen skal bæres av anlægget.

§ 24. Herredsstyret kan med samtykke av vedkommende amtsveistyre kræve avstaaet grund, materialer m. v. til fortsættelse av et bygdeveianlæg i et eller flere andre herreder.

§ 25. Ved anlæg av hoved- eller bygdevei, som skal føres fra landdistrikt ind i en kjøpstad eller ladested (med eget kommunestyre), skal amtmanden med samtykke av vedkommende bystyre kunne kræve avstaaet grund, hus, materialer m. v. inden byens grænser. Negtes saadant samtykke, kan saken indbringes til avgjørelse av Kongen.

Saavel i saadanne tilfælde, som naar offentlig vei skal føres ind i strøk paa landets grund, som er undergit den almindelige bygningslovgivning eller som byggebelte er henført under en bys regulering, skal anlægget følge den vedtagne reguleringsplan, medmindre dispensation opnaaes.

21 juni.
Nr. 1.

Forsaavidt der for strøket endnu ikke er vedtat reguleringsplan, skal veiens retning bestemmes efter forhandling mellem amtmanden og de stedlige myndigheter, hvorunder reguleringsaker er henlagt. Opnaaes ved saadan forhandling ikke enighet, avgjøres tvisten av Kongen.

§ 26. Ved anlæg av offentlige veier med tilbehør skal erhverves saa meget grund, som efter forholdene i hvert enkelt tilfælde ansees paakrævet.

Hvad der er erhvervet, saavel selve veibanen som grøfter, skraaninger og i tilfælde utenforliggende strækning, blir vei-væsenets eiendom.

Alle bestemmelser vedkommende saadan eiendom blir under hensyntagen til gjældende sedvane at træffe av amtsveistyret — for de i § 12a nævnte veier av vedkommende regjeringsdepartement.

Ved nedleggelse av offentlig vei blir, forsaavidt angaar de i § 12a nævnte veier, staten og for andre vei-ers vedkommende herredskommunen at betrakte som eier av grunden, medmindre der angaaende denne er truffet bestemmelse med hjemmel av § 8, første, jfr. sidste led.

§ 27. Amtsveistyret kan efter anbefaling av vedkommende herredsstyre utfærdige forbud gjældende for indtil tre aar ad gangen mot, at der i en i marken utstukket og planlagt vei-linje opføres bygninger uten amtsveistyrets tilladelse. Mulig erstatningsansvar som følge av saadant forbud paahviler vedkom-mende herredskommune.

§ 28. Godtgjørelse for grund m. v. tilfalder i almindelig-het grundeieren. Hvis nogen anden har bruksret til eiendommen, og eieren ved mindelig overenskomst — mot eller uten vederlag — avstaar grund m. v. til veianlæg, kan brukeren ved skjøn kræve fastsat den erstatning, han i tilfælde maatte tilkomme av grundeieren enten aarlig eller engang for alle. Ved tvungen av-staaelse av grund m. v. bestemmer paa samme maate skjønnet, hvor stor del av erstatningen brukeren tilkommer.

§ 29. Godtgjørelse for jordskade utenfor veilinjen og for anden skade, som det paaligger enten vedkommende kommuner eller anlæg at erstatte, maa kræves erlagt inden et aar, efterat skaden er skedd, da ret til skadeserstatning ellers bortfalder.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst om erstatningens stør-relse, bestemmes denne ved skjøn.

21 juni. § 30. Paa hovedveier skal opsættes kilometermerker for Nr. 1. hver 5 og 10 kilometer. Utgiftene herved utredes av amtskommunen.

Hvor offentlig vei forbinder to amter, skal der opsættes grænsemerke, som angir amtenes navn. Utgiftene herved utredes av vedkommende amtskommuner.

Hvorvidt og i hvilken utstrækning der paa offentlige veier skal opsættes veivisere og grænsemerker mellem herredene, bestemmes av amtsveistyret. Utgiftene herved utredes av vedkommende herredskommuner.

§ 31. Naar en bro eller et veianlæg eller en bestemt del av dette er fuldført, berammer amtmanden en mottagelsesforretning, som ledes av amtmanden eller av den, han dertil bemyndiger. Ved forretningen bør amtsingeniøren og repræsentanter for vedkommende herred være tilstede for at uttale sig om anlægget, før dette mottages til vedlikehold av vedkommende distrikt.

Twist angaaende anlæggets overtagelse av distriktet kan med endelig virkning forlanges avgjort ved voldgift av tre mænd, hvorav herredsstyret opnævner én, amtsveistyret én og vedkommende departement én. Voldgiftsretten bestemmer, hvem der skal utrede de med voldgiften forbundne utgifter.

Kapitel IV.

Om grinder, gjærder, hus m. v. ved offentlige veier.

§ 32. Paa offentlige veier kan ingen grinder opsættes, hvor saadanne ikke hittil har været anbragt, uten at amtsveistyret har git sit samtykke hertil, efterat vedkommende herredsstyre har hat anledning til at uttale sig. En given tilladelse til anbringelse av grind kan, efterat herredsstyrets uttalelse er indhentet, av amtsveistyret til enhver tid tilbakekalles med to aars varsel.

En bestemmelse, hvorved samtykke til anbringelse av grinder negtes eller given tilladelse tilbakekalles, kan av herredsstyret forlanges indbragt for vedkommende regjeringsdepartement til endelig avgjørelse.

Amtsveistyret kan, naar fornødne midler er bevilget av herred eller amt, forlange fjernet ældre grinder mot erstatning, hvis størrelse — i mangel av mindelig overenskomst — bestemmes ved skjøn.

Hvorledes grinder skal være indrettet, bestemmes av amtsveistyret. Ulovlige grinder kan av dette besørges fjernet paa eierens bekostning.

§ 33. Spørsmåal om opførelse og vedlikehold av gjærder 21 juni.
ved offentlige veier blir i almindelighet at ordne i forbindelse Nr. 1.
med grundavstaaelsen, efterat vedkommende herredsstyre har hat
anledning til at uttale sig.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst herom mellem amts-
veistyret, de kommunale myndigheter og vedkommende grund-
eier, avgjøres spørsmålet om, hvorvidt der skal være gjærder,
og i tilfælde erstatningens størrelse ved skjøn.

Hvor saadan erstatning skal erlægges, kan den ikke kræves
utbetalt, før gjærderne er opført.

Undlater vedkommende eier eller bruker av grunden at op-
føre gjærde, for hvilket erstatning er bestemt, i tre aar efter
veiens mottagelse, kan amtsveistyret, naar det av hensyn til
veien ansees fornødent, besørge gjærdet opført paa hans bekost-
ning. Bestemmelse herom maa træffes inden seks maaneder
etter utløpet av de tre aar. Efter denne tid kan intet krav
paa erstatning for gjærdehold reises av eier eller bruker.

§ 34. Er det bestemt, at gjærder skal opføres ved offent-
lig vei, skal de opsættes i gränselinjen og paa den til veien
hørende grund og kan ikke uten erhvervet samtykke av amts-
veistyret staa nærmere kanten av veien — eller i tilfælde for-
taag — end 1,50 meter.

Hvorledes gjærder skal være indrettet, bestemmes av amts-
veistyret. Ulovlig opførte gjærder kan av amtsveistyret besørges
nedrevet eller flyttet paa eierens bekostning.

Saafernt fornødne midler er bevilget eller stillet til raadig-
het, kan ældre gjærder, som ikke oppfyller de fastsatte regler,
av amtsveistyret kræves forandret mot erstatning, hvis størrelse
— i mangel av mindelig overenskomst — bestemmes ved
skjøn.

§ 35. Gjærder skal vedlikeholdes forsvarlig og saaledes,
at de ikke paa nogen tid av aaret er til ulempe for veien eller
veifarende eller hindrer færdselen. Amtmanden kan i tilfælde
besørge gjærdet utbedret eller fjernet paa eierens bekostning.

§ 36. Ingen bygning eller del av samme maa opføres
nærmere kanten av vei eller i tilfælde fortaag end 3,50 meter.
Dog kan amtsveistyret under særegne omstændigheter tillate, at
denne avstand indskrænkes.

Paa ældre bygninger kan ingen tilbygning, som for nogen
del vil komme indenfor nævnte avstand fra veikanten, finde sted
uten amtsveistyrets tilladelse. Nedrives eller opprænder ældre
bygninger, som helt eller delvis ligger i kortere avstand fra vei-
kanten end 3,50 meter, kan disse opføres paa samme tomt. Dog
kan amtsveistyret, saafremt de fornødne midler dertil er stillet
til raadighet, kræve flytning i lovlig avstand, naar eieren gives
erstatning for de økede omkostninger og mulige ulemper, som

21 juni. derved paaføres ham. Erstatningen fastsættes i mangel av minde-
Nr. 1. lig overenskomst ved skjøn.

Opføres bygning eller del av samme nærmere veikanten end tillatt, kan den besørges nedrevet paa eierens bekostning, naar han selv ikke fjerner den inden en av amtsveistyret sat frist.

§ 37. Efter beslutning av vedkommende kommune, hvem veivedlikehold paahviler, kan amtmanden for at lette vedlikeholdet kræve fjernet træer i en bestemt afstand fra en veis eiendomsgrænser — herfra dog undtat allé-, pryd- og frugttrær. Opnaaes ikke mindelig overenskomst, avgjøres spørsmålet om erstatningens størrelse ved skjøn. Erstatningen utredes av vedkommende kommune.

Den her omhandlede ret utøves for de i § 12a omhandlede veier av vedkommende regjeringsdepartement, og erstatningen utredes av staten.

§ 38. Vand, som skal ledes bort fra en vei, kan gives avløp over tilstøtende eiendomme. Voldes herved skade, svares erstatning, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved skjøn.

§ 39. Fabrikker for tilvirkning av sprængstoffer, saasom krudt, dynamit og lignende, maa ikke opføres nærmere offentlig vei end 630 meter, regnet fra veikanten, medmindre tilladelse hertil i særlige tilfælde meddeles av amtsveistyret efter vedkommende herredsstyres anbefaling.

Ønskes et industrielt anlæg opført nærmere offentlig vei end 10 meter, regnet fra veikanten, maa herom indgives andragende til amtsveistyret, som træffer avgjørelse i saken.

Efter uttalelse fra vedkommende amtsting kan amtsveistyret utfærdige regler for anbringelse ved offentlig vei av lokomobiler, eksplosionsmotorer og lignende indretninger.

Oplag av eksplosive eller ildsfarlige stoffer maa ikke anbringes saa nær offentlig vei, at derved voldes fare for veien eller færdsele paa denne. Finder amtsingeniøren, at et saadant oplag er anbragt for nær veien, kan han paabyde, at oplaget begrænses til en bestemt mængde eller helt fjernes. Amtseniørens bestemmelse herom kan indbringes for amtsveistyret til endelig avgjørelse.

§ 40. Løpestrenger, taugbaner, elektriske og andre kraftledninger, private telegraf- og telefonledninger, is-, tømmer- og vandrender, private broer, skinneganger og lignende skal ikke kunne anbringes over, under, langs eller umiddelbart ved offentlig vei uten tilladelse av amtsveistyret, som i tilfælde fastsætter de nærmere regler og betingelser for anbringelsen.

En av amtsveistyret i henhold til nærværende paragraf truffet bestemmelse kan indbringes for vedkommende regjeringsdepartement til endelig avgjørelse.

§ 41. Opføres eller anbringes nogen indretning av det i 21 juni. de to foregaaende §§ omhandlede slags uten amtsveistyrets til- Nr. 1. ladelse, hvor saadan er nødvendig, kan det ulovlige borttages paa vedkommendes bekostning, forsaavidt denne ikke selv sørger for fjernelsen inden en av amtsveistyret sat frist.

Kapitel V.

Om fergeindretninger m. v.

§ 42. Amtsveistyret fatter beslutning om offentlige fergeindretningers oprettelse eller nedleggelse og utfærdiger nærmere regler for deres drift m. v., efterat erklæring og i tilfælde bevilgning er erhvervet fra vedkommende amtsting, forsaavidt fergeindretningen paa den ene eller begge bredder staar i forbindelse med hovedvei, og ellers fra vedkommende herredsstyre.

Amtsveistyret ansætter og avskediger færgemændene. Ansettelsen sker efter indstilling av herredsstyret.

§ 43. Forskriftene i foregaaende paragraf gjelder ogsaa for offentlige løipestrenger eller taugbaner, som anbringes istedenfor fergeindretning eller bro, likesom de gives tilsvarende anvendelse paa offentlige gangbroer (staaltraadbroer o. l.).

§ 44. Fornøden grund m. v. til de i dette kapitel nævnte indretninger saavel som til hus for ferge- eller opsynsmand kan, hvis mindelig overenskomst ikke træffes, kræves avstaat ved skjøn.

Kapitel VI.

Om vedlikehold av offentlige veier.

§ 45. Vedlikeholdet av militærveier, mellemriksveier og veier over høifjeld, som er anlagt udelukkende eller væsentligst for statens regning, paahviler staten i den utstrækning, som det efter avtale med distriktet maatte bli bestemt. Det samme kan ogsaa vedtages, forsaavidt angaar veier, som forbinder to amter.

Vedlikeholdet av de øvrige offentlige veier paahviler helt vedkommende distrikt, saaledes at hovedveier vedlikeholdes av amtskommunen og bygdeveier av herredskommunen.

Dog kan amtstinget beslutte, at hovedveienes vedlikehold utenfor broer, stikrender, veimurer, stabbestener og rækverk — helt eller delvis — skal overføres paa vedkommende herredskommuner. Disses uttalelse bør foreligge, før saadan beslutning fattes. Kongen kan efter andragende fra vedkommende amtsting under særlige forhold bestemme, at vedlikeholdet, ogsaa forsaavidt angaar hovedveiers broer, stikrender, veimurer, stabbe-

21 juni. stener og rækverk — helt eller delvis — skal overføres paa Nr. 1. vedkommende herredskommuner.

Saafernt der paahviler nogen en særlig pligt til vedlikehold av offentlig vei, skal foranstaaende bestemmelser ikke gjøre nogen forandring heri, medmindre ny overenskomst træffes med vedkommende amts- eller herredskommune.

Bygdevei, som oparbeides med hjemmel av § 24, skal, forsaavidt ikke anden overenskomst træffes, vedlikeholdes av den herredskommune, for hvis regning oparbeidelsen er skedd.

§ 46. Alt veivedlikehold blir i almindelighet at utføre ved leiet arbeidshjælp.

Dog kan herredsstyret bestemme for et tidsrum av indtil 5 aar ad gangen, at det vedlikehold, som paahviler en herredskommune, skal utføres ved arbeide in natura efter fordeling paa herredets matrikelskyld. Herfra undtages for bygdeveiers vedkommende broer, stikrender, veimurer, stabkestener og rækverk. Utgiftene hertil utredes av herredskommunen. Herredsstyret kan ogsaa bestemme, at arbeidet in natura skal indskrænkes til kun at gjælde enkelte vedlikeholdsarbeider.

Er særlige foranstaltninger nødvendige til fremdrift av veidæksmateriale, saasom transport sjøværts eller med jernbane, blir utgiftene herved i alle tilfælde at utrede av den kommune, hvem vedlikeholdet paahviler.

Inden et sogn kan vedlikeholdet — om end naturalarbeide finder sted inden herredet — utføres ved leiet arbeidshjælp for sognekommunens regning, naar herredsstyret hertil gir sit samtykke efter andragende fra sognestyret.

§ 47. Naar det av vedkommende kommunale myndigheter bestemmes, at vedlikeholdsarbeidet helt eller delvis skal utføres ved veivogtere, blir bidrag til disses løn at tilskytte av staten med en femtedel og av vedkommende amt efter amtstingets nærmere bestemmelse.

Veivogterne ansættes av amtsveistyret, som ogsaa utfærdiger instruks for dem.

§ 48. Naar en bygdevei er oparbeidet for et sogns regning, skal veiens vedlikehold paahvile sognekommunen, medmindre nogen anden overenskomst herom træffes.

§ 49. Den ordning, som ved nærværende lovs ikrafttræden finder sted med hensyn til offentlige veiers vedlikehold inden et amt, forblir gjældende, indtil den ved gyldig beslutning ophæves eller ændres. Dog blir ordningen med anvendelse av naturalarbeide ikke gjældende lenger end fem aar efter lovens ikrafttræden, medmindre beslutning fattes under iagttagelse av forskriftene i § 46.

Skulde et herred findes at være uforholdsmæssig betyngt med veivedlikehold i forhold til sin økonomiske bæreevne, skal amtskommunen yde bidrag til dette herreds veivedlikehold.

§ 50. Forsaavidt naturalarbeide efter § 46 besluttet an- 21 juni.
vendt, skal dettes fordeling finde sted paa den maate, at her- Nr. 1.
redet deles i roder, som tillægges hver sit veistykke.

Rodeinddelingen foranstaltes av herredsstyret. Forslag til delingen skal ha været utlagt til offentlig eftersyn i fire uker, før herredsstyret fatter endelig beslutning i saken. Utlæggelsen skal være bekjentgjort. Herredsstyrets beslutning er ikke gyldig uten amtsveistyrets godkjendelse. Tvist mellem herredsstyret og amtsveistyret avgjøres med endelig virkning av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 51. Ved rodeinddelingen skal der tages hensyn til de større eller mindre vanskeligheter, som er forbundet med vedlikeholdet av de enkelte veier eller dele av samme. Disse veier blir at inddele i klasser, saaledes at arbeidsbyrden blir saavidt mulig likelig fordelt.

Herredsstyret kan fritta bruk av 25 øres skyld og derunder for at yde naturalarbeide.

Forsaavidt værdierne av naturalarbeidet ikke er optat paa herredets budget, kan herredsstyret bestemme, at de fritagne bruk skal svare en avgift til herredskassen pr. skyldøre. Denne avgift skal søkes avpasset efter værdien av det veivedlikehold, som i tilfælde vilde ha paahvilt bruket. Herredsstyret kan bestemme, at avgiften skal betales for fem aar ad gangen.

§ 52. Herredsstyret kan bestemme, at avsidesliggende gaarder (matrikulert jord) eller dele av herredet fritages for naturalarbeide.

I herred, hvor naturalarbeidet ikke er optat paa budgettet, kan herredsstyret bestemme, at de for naturalarbeide fritagne bruk skal yde et visst aarlig pengebidrag til herredskassen.

De heromhandlede bestemmelser bør i regelen fattes samtidig med beslutning om anvendelse av naturalarbeide inden herredet.

§ 53. Veistykkerne inden hver rode skal for sommerveiarbeidet deles mellem de til roden hørende matrikulerte bruk, saaledes at hvert av disse faar en bestemt del at vedlikeholde.

Veistykkinddelingen utføres efter foranstaltning av herredsstyret paa grundlag av brukenes matrikelskyld.

Delingen skal av vedkommende arbeidspligtige avmerkes paa saadan maate, som amtmanden bestemmer. Forsømmes dette, kan amtmanden besørge avmerkningen utført paa vedkommendes bekostning.

Med amtsveistyrets samtykke kan herredsstyret beslutte, at sommerveiarbeidet utføres av roden som fællesarbeide paa samme maate, som i § 55 for vinterveiarbeidet bestemt.

§ 54. Rode- og veistykkinddeling skal indføres i en av herredskassen bekostet bok, som beror hos vedkommende veitilsynsmand.

21 juni. § 55. Vinterveiarbeide in natura blir at utføre av de
 Nr. 1. veiarbeidspligtige (jfr. §§ 51 og 52) inden hver rode i
 fællesskap.

Det forhold, hvori hvert bruk skal delta i fællesarbeidet, bestemmes efter indbyrdes overenskomst paa grundlag av brukenes matrikelskyld. Samtidig træffes avgjørelse om forholdet mellem mands- og hestedagsverk samt om, i hvilken orden fremmøte til arbeide skal finde sted.

Naar mindst to tredjedele av de arbeidspligtige er enige, er overenskomsten gyldig. Kommer ikke saadan istand inden en av amtmanden sat frist, træffer denne de fornødne bestemmelser.

§ 56. De nødvendige sneploger skaffes henholdsvis for vedkommende amts- eller herredskommunes regning. Plogenes størrelse og indretning bestemmes av amtmanden efter uttalelse fra herredsstyret.

§ 57. Hvorvidt vinterarbeide paa offentlige veier eller dele av samme under særegne forhold kan undlates eller indskrænkes, bestemmes for de i § 12 a nævnte veier av vedkommende regjeringsdepartement og forøvrig av amtmanden efter uttalelse av vedkommende herredsstyre.

Amtmanden kan efter uttalelse fra vedkommende herredsstyre træffe bestemmelse om, hvorvidt vintervei utenfor offentlige sommerveier skal snøbrytes og sættes i farbar stand.

§ 58. Naar et veistykke ved overordentlige naturbegivenheter, saasom sten-, jord- eller sneskred, oversvømmelse og lignende i væsentlig grad skades eller gjøres ufarbar, blir veien at istandssette for amtskommunens regning, naar det gjælder hovedvei, og for herredskommunens regning, naar det gjælder bygdevei.

§ 59. Vedlikeholdsarbeide paa offentlige veier skal utføres paa saadan maate og til de tider, som amtsveistyret bestemmer.

Amtsveistyret utfærdiger ogsaa bestemmelser sigtende til at hindre utbredelsen av ugræs fra veiomraadet.

Enhver, som i henhold til gyldig beslutning er paalagt arbeidspligt, skal utføre arbeidet paa forsvarlig maate og til fastsat tid, befordre ordrer vedkommende veiarbeidet og forøvrig holde sig de forskrifter, som av amtsveistyret utfærdiges, etterrettelig.

Enhver utenfor roden boende arbeidspliktig skal opgi for rodemesteren en inden roden boende mand, som paa hans vegne og ansvar mottar ordrer og besørger veiarbeidet utført.

§ 60. Fornødent vedlikeholdsmateriale skal skaffes og bekostes av vedkommende amtskommune for hovedveiene og av vedkommende herredskommune for bygdeveiene i saadanne

mængder og av saadan beskaffenhet, som for hver enkelt vei 21 juni. ansees paakrævet, og som i fornødent fald bestemmes av amt- Nr. 1. manden.

Saadant materiale samt fornøden grund til fremkomstvei er enhver pliktig til at avstaa. For avstaaelsen tilkommer eieren erstatning, saafremt skade forvoldes.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst om erstatningen, bestemmes dens størrelse ved skjøen. I udyrket mark eller skog kan saadanne materialer tages, uten at mulig erstatning paa forhaand er bestemt.

Ved heromhandlede tvungne avstaaelser bør saavidt mulig tages hensyn til, at grus m. v. ikke tages i eller like ved have, parkanlæg og lignende eller for nær bebodd hus.

Med samtykke av vedkommende amtsveistyre kan tvungen avstaaelse av grus m. v. finde sted ogsaa utenfor det herred, hvori veien ligger.

Kapitel VII.

Om skjøen.

§ 61. Skjøen, som avholdes med hjemmel av bestemmelser i nærværende lovs første del, avgives, forsaavidt ikke anderledes i loven er fastsat, under lensmandens bestyrelse av tre mænd.

Overskjøn, som maa forlanges inden 14 — fjorten — dage efter skjønnets avholdelse, avgives under lensmandens bestyrelse av fem mænd.

Skjønsmændene opnævnes overensstemmende med lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 kapitel 3, jfr. tillægslov av 8 juni 1907.

Forkyndelse av skjønnets berammelse sker overensstemmende med reglerne i lov om forkyndelser, varsler i civile saker m. m. av 4 juni 1892. Alle vedkommende varsles. Varselsfrist gives som varsel til forlikskommissionen bestemt.

I tilfælde paaanke av avholdt skjøen sker denne til overretten.

Lensmanden tilkommer for forretningen betaling efter lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 120, 1ste led, jfr. 3dje led.

Skjøen og overskjøn efter § 25 første led bestyres av den offentlige tjenestemand, til hvem saadanne forretninger i vedkommende kjøpstad eller ladested er henlagt, og avgives, naar det er underskjøn, av tre, og naar det er overskjøn, av fem mænd, opnevnt overensstemmende med ovennævnte lov av 28 august 1854 kapitel 3.

§ 62. Naar skjønnets vedrører flere tinglag, eller det av særegne grunde ansees hensigtsmæssig, kan utenbygds mænd opnævnes saavel til underskjøn som til overskjøn.

21 juni. Vedrører skjønnet flere lensmandsdistrikter inden et amt, Nr. 1. kan amtmanden bemyndige samme lensmand til at bestyre forretningen i dens helhet.

§ 63. Skjønnsforretningene holdes paa aastedet og paa saadan aarstid, at grunden m. v. kan besigtiges og værdsættes.

Ved skjønnets afgivelse tages hensyn til alt, hvad der be-
tinger værdien av det, som skal erhverves, samt den ulempe,
som i tilfælde vil voldes eiendommen ved avstaaelse av grund
m. v. Paa den anden side skal ogsaa hensyn tages til den
særlige nytte og fordel, som eiendommen maa antages at vinde
ved anlægget.

§ 64. Ved skjønnsforretningen bestemmer skjønsmændene,
naar grund eller materialer skal kunne tages i besiddelse, eller
naar hus eller andre faststaaende indretninger skal flyttes eller
nedrives mot utbetaling av den ved taksten fastsatte erstatning.

Med hjemmel av endelig skjøn kan vedkommende eier eller
bruker ved eksekutiv retshandling sættes ut av besiddelsen av
det, som er skjønnets gjenstand.

Gjælder erstatningen grund, hus eller andre faststaaende
indretninger, blir beløpet, hvis eiendommen er beslaglagt eller
beheftet, ikke at utbetale eieren, medmindre alle vedkommende
samtykker heri. Sker dette ikke, indsættes beløpet i sparebank,
hvis plan er stadfæstet av Kongen. Beløpet blir staaende i
banken, indtil det paa lovlig maate er avgjort, til hvem det
skal utbetales.

§ 65. Omkostningene ved de i nærværende lovs § 61
omhandlede skjøn, forsaavidt angaar erhvervelse av veivedlike-
holdsmaterialer, betales av grundeieren, saafremt erstatningens
størrelse blir nærmere den ham tilbudte end den av ham for-
drede erstatning. Forsaavidt den ene av parterne ikke har
villet fremkomme med forlangende eller tilbud, bæres omkost-
ningene av denne. Fremkommer ingen av parterne med for-
langende eller tilbud, bæres omkostningene av den, som har
forlangt skjønnet.

Omkostningene ved de øvrige i loven omhandlede skjøn
efter §§ 61 og 62 utredes, forsaavidt underskjøn angaar, av
rekvirenten.

Hvis den, som har forlangt underskjønnet, i noget tilfælde,
som omhandles i andet led, forlanger overskjøn, utreder denne
omkostningene ved dette; ellers skal omkostningene ved over-
skjøn paahvile den, som overskjønnet bestemmer.

Ved skjøn efter § 28 bestemmer skjønnet, hvorvidt og i
tilfælde i hvilken utstrækning brukerne skal bære skjønsmkost-
ningene.

Kapitel VIII.

21 juni.

Nr. 1.

Om offentlige veiers bruk.

§ 66. Amtstinget kan utfærdige forbud mot anvendelse paa offentlig vei av kjøretøier, redskaper og bremseindretninger, som skader veien.

Forbud kan likeledes utfærdiges mot slæpning av tømmer og lignende paa offentlig vei.

Amtstinget kan bestemme, at forbudene ikke skal gjælde, naar veien er snedækket, frosset eller islagt.

Forsaavidt forbudene gjælder veier, som danner forbindelse med naborike, maa amtstingets beslutning for at være gyldig stadfæstes av Kongen.

Amtstinget kan derhos gjennom vedtægter, som stadfæstes av Kongen, gi saadanne nærmere regler om kjøretøiers hjulhøide, felgbredde og lignende samt om lassvegt, som av hensyn til veienes bevarelse ansees paakrævet.

Vedtægter kan paa samme maate tillike utfærdiges til beskyttelse av offentlige broer. Forsaavidt vedtægtene skulde vedrøre færdsel i vasdrag, fløtning eller anden til vasdrag knyttet interesse, blir bestemmelserne herom at istandbringe efter forskriftene i vasdragslovgivningen.

Forskrifter utfærdiget med hjemmel av nærværende paragraf maa bekjendtgjøres mindst 2 — to — maaneder, før de sættes i kraft.

§ 67. Midlertidige regler angaaende benyttelse av offentlig vei eller bro kan utfærdiges av amtmanden for et tidsrum av indtil et aar. Reglerne bør kundgjøres paa saadan maate, som amtmanden bestemmer.

§ 68. Hjulrytter (cyklist, velocipedrytter) skal, naar kjørende, ridende eller gaaende passerer, og i svinger, hvor utsigten ikke er fri, samt paa broer og nedad bakke sagtne farten og paa rimelig avstand gi lydelig signal (med klokke eller lignende).

Naar den kjørende eller ridende varsler, eller naar hans hest viser tegn til skræk, skal hjulrytteren stige av.

I skumring og mørke skal han føre lygte, som lyser i den retning, hvorhen han farer, samt hyppig gi signal.

§ 69. Kjørende, ridende og hjulryttere maa ikke benytte fortaag ved siden av en offentlig veis kjørebane og skal kun bruke den høire halvdel av veien, naar de maa vike av for andre, som kommer dem imøte, eller for en hurtigere kjørende eller ridende, som kommer efter.

§ 70. Det er forbudt at beskadige offentlig veis eiendomsomraade med tilhørende beplantninger, rækverker, stabbestener, veivisere, kilometerstolper, veistykmerker og lignende.

21 juni.

Det er likeledes forbudt paa nævnte omraade:

- Nr. 1. 1. At foreta gravning, sprængning eller andet arbeide uten særskilt tilladelse av amtmanden.
2. At lægge tømmer, ved, kvist, sten, torv eller andre gjenstande, undtagen hvor der ved veien er anlagt særskilt offentlig oplagsplads til saadant bruk, eller hvor tilladelse av vedkommende veitilsynsmand i særegne tilfælde erholdes.
3. At kaste avfald, skyllevand eller lignende.

Fraspændte kjøretøier kan for en kortere tid bli staaende paa den ene side av veien. Forspændte kjøretøier kan paa samme maate henstaa paa veien uten tilsyn, naar hesten er forsvarelig bundet (med fotbaand eller paa anden maate).

Hester, kjør og andre kreaturer maa ikke tjores saaledes, at de kommer ind paa veiomraadet, og heller ikke slippes til beitning paa indhegnet vei.

Paa den skyldiges bekostning kan vedkommende veitjenestemand besørge istandsat forvoldt skade paa veiomraadet og i tilfælde bortføre, hvad der saaledes ulovlig maatte være henlagt eller hensat paa samme.

Kapitel IX.

Straffebestemmelser.

§ 71. Overtrædelser av de i denne lov indeholdte bestemmelser eller de med hjemmel herav utfærdigede forskrifter eller vedtægter straffes med bøter, forsaavidt ikke forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

§ 72. Enhver, som er pliktig til at utføre veivedlikehold in natura, og som enten ikke møter til fastsat tid eller møter uten fornødne redskaper eller hester eller utfører arbeidet mangelfuldt eller lar møte ved ikke fuldt arbeidsdygtig mandskap eller hester, straffes med bøter.

Det arbeide, som forsømmes eller utføres mangelfuldt, kan av amtmanden besørges utført paa vedkommendes bekostning. Utgiftene hermed utredes forskudsvis av vedkommende herredskommune.

§ 73. Veiarbeidspliktig, som utviser forsømmelse med hensyn til befordringen av ordrer angaaende veivæsenet, straffes med bøter.

§ 74. Forsømmer en rodemester de ham paahvilende pligter, straffes han med bøter.

Kapitel X.

Procesmaaten.

§ 75. Anmeldelser om overtrædelser av denne lov indsendes til amtsingeniøren, som, efterat den anmeldte er git anledning til at uttale sig, sender saken til amtmanden.

§ 76. Finder amtmanden, at den anmeldte bør ilægges 21 juni.
bøter for forseelsen, utfærdiger han forelæg. Nr. 1.

§ 77. I alle tilfælde, hvor med hjemmel av denne lov arbeide besørgeres utført paa vedkommende arbeidspaltiges eller skyldiges bekostning, kan vedkommende utgiftsbeløp inddrives ved utpantning.

Det samme gjælder det ved skjøn efter § 6 mellem vedkommende interesserte fordelte veibidragsbeløp.

Kapitel XI.

Forskjellige bestemmelser.

§ 78. Nærværende lovs bestemmelser skal ogsaa gjælde for ladesteder, som ikke har eget kommunestyre.

Kongen kan gjøre de av nærværende lovs bestemmelser, som dertil findes egnet, gjældende for kjøpstæder og ladesteder, som har eget kommunestyre.

§ 79. Fornødent materiale, som en kjøpstad eller et ladested (med eget kommunestyre) trenger til vedlikehold av offentlige gater, veier eller pladser inden samme, kan mot erstatning av kommunen kræves avstaat i udyrket mark utenfor vedkommende kjøpstads eller ladesteds grænser, naar samtykke meddeles av amtmanden i det amt, inden hvilket avstaaelsen ønskes. Negtes saadant samtykke, kan saken indbringes til avgjørelse av Kongen.

Erstatningens størrelse bestemmes — i mangel av mindelig overenskomst — ved skjøn overensstemmende med reglerne i nærværende lovs kapitel VII og kapitel VI § 60, forsaavidt de her kan finde anvendelse.

Anden del.

Om private veier m. v. paa landet.

Kapitel XII.

Om almindelige private veier, broer og brygger
(kaier) paa landet.

§ 80. Grund saavel til anlæg av ny som til omlægning eller utvidelse av ældre privat gang-, kløv- eller kjørevei — med broer — kan fordres avstaat, naar det ved skjøn godtgjøres, at veien for vedkommende gaardsbruk eller bosted danner den eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands, eller at veien danner den for jordbrukets utvikling eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst mellem et eller flere gaardsbruks enkelte dele,

21 juni. og det derhos godtgjøres, at nytten for den eller dem, som Nr. 1. bruker veien, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeieren.

Likeledes kan grund saavel til omlægning som til utvidelse av privat sætervei (stølsvei) fordres avstaat, naar det ved skjøn godtgjøres, at veien for et eller flere gaardsbruk danner den eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst til sæteren, og at nytten for den eller dem, som bruker veien, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeieren.

§ 81. Kongen kan meddele tilladelse til anlæg av privat vei — med broer — over andenmands eiendom fra industrielle anlæg, stenbrud eller skog til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands samt fra skog til industrielt anlæg til forædling av trævirke eller oplagstomt, naar det godtgjøres, at veien er av betydelig interesse for driften, og at fordelene ved samme er av overveiende betydning i forhold til den derved bevirkede skade eller ulempe.

§ 82. Naar det ved skjøn efter § 80 eller ved kongelig resolution efter § 81 er avgjort, at grund skal avgives, skal det ved skjøn bestemmes, hvor meget der skal avstaaes til veibane, brosted, skraaninger og grøfter, hvorhos dette under skjønnet skal nøiagtig beskrives og avmerkes.

Kan veien uten skade for hensigten og uten at medføre uforholdsmæssige omkostninger lægges i forskjellige retninger, og parterne ikke enes, skal skjønnet bestemme veiens retning.

Likeledes har skjønnet i tilfælde at bestemme, paa hvilke steder og i hvilket omfang veibygningmaterialer til anlægget kan tages.

Skjønnet bestemmer erstatningen og fastsetter tiden, naar grunden mot erstatningens utbetaling skal kunne tages i besiddelse — i tilfælde ved eksekutiv retshandling efter bestemmelsen i § 64 andet led.

Kræver grundens eier, at erstatningen helt eller delvis gives i form av jord, avgjør skjønnet, om dette bekvemt kan ske, og i tilfælde hvor og hvormeget jord der skal gives i vederlag.

Erstatning fastsettes for opførelse og vedlikehold av gjærde paa begge sider av veien eller av grunder over samme, forsaavidt skjønnet finder, at anbringelse herav er nødvendig. Naar saadan erstatning er fastsat, skal den ikke kunne kræves utbetalt, før gjærderne eller grindene er opført.

§ 83. Til vedlikehold av private veier, hvad enten de er anlagt i henhold til mindelig overenskomst eller efter lovlig tvangsavstaaelse av grund, kan det, naar vedlikeholdet ikke uten uforholdsmæssige vanskeligheter eller utgifter kan ordnes paa anden maate, ved skjøn avgjøres, hvorvidt og i tilfælde i hvilken

utstrækning vedlikeholdsmaterialer, herunder medtat fornøden 21 juni. vei til disses fremdrift, skal kunne fordres avstaat, dog kun i Nr. 1. udyrket mark eller skog.

§ 84. Er det ved skjøn bestemt, at betingelserne efter § 80 for avstaaelse av grund m. v. ikke er tilstede, mens overskjønnet kommer til motsat resultat, skal dette samtidig fastsætte utstrækningen, beliggenheten m. v. av det, som skal avstaaes, og erstatningens størrelse.

§ 85. I alle tilfælde, hvor det ved tvungen avstaaelse blir nødvendig at føre privat vei over andenmands eiendom gjennom et paa landets grund liggende strøk, som i henhold til lovgivningen om bygningsvæsenet er undergit regulering, skal anlegget følge den vedtagne reguleringsplan, medmindre dispensation opnaaes.

Forsaavidt der for strøket endnu ikke er vedtat reguleringsplan, skal de stedlige myndigheter, hvorunder reguleringssaker er henlagt, gives anledning til at uttale sig om anlegget. Opnaaes ikke enighet mellem disse og den, som ønsker veien anlagt, avgjøres tvisten av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 86. Den ved skjønnet fastsatte erstatning utbetales grundeieren.

Er grunden beslaglagt eller beheftet, blir erstatningen ikke at utbetale grundeieren, medmindre alle vedkommende samtykker heri. Sker dette ikke, blir erstatningen, førend grunden kan tages i besiddelse, at indbetale til lensmanden, som igjen har at indsætte samme i sparebank, hvis plan er stadfæstet av Kongen. Beløpet blir staaende i banken, indtil det paa lovlig maate er avgjort, til hvem det skal utbetales.

§ 87. Hvis nogen anden end eieren har bruksret til eiendommen, skal ved tvungen avstaaelse av grund m. v. efter nærværende lovs anden del skjønnet bestemme, hvor stor del av erstatningen brukeren tilkommer, enten aarlig eller engang for alle, samt hvor meget der skal godtgjøres ham for opførelse og vedlikehold av gjærder eller grunder i henhold til skjønnet, forsaavidt disse arbeider overtages av brukeren.

Er vederlaget jord, tilkommer brukeren for hans brukstid benyttelse av denne overensstemmende med den ret, hans adkomst hjemler ham.

§ 88. Naar privat vei benyttes av flere brukere som felles adkomst for deres bruk til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands, skal alle, naar nogen av dem forlanger det, være pligtige til efter det forhold, hvori enhver skjønnes at benytte veien, at holde denne saavel vinter som sommer i forsvarlig stand samt forsynt med fornødne broer, hvor saadanne før har været anbragt, alt forsaavidt ikke rettigheter, erhvervet ved kontrakter eller paa anden lovlig maate, heri gjør

21 juni. ændring. Den her omhandlede pligt gjælder saavel tilveie-
Nr. 1. bringelse av nødvendige materialer som selve arbeidets utførelse.

Hvad her er uttalt om det egentlige vedlikehold, skal under samme betingelser ogsaa kunne gjøres gjældende for større utbedringsarbeider.

Reglerne i denne paragraf gjælder ogsaa sommervedlikehold paa sæterveier (stølsveier) samt de i § 80 omhandlede veier til et eller flere gaardsbruks forskjellige dele.

§ 89. Skulde vedkommende ikke kunne enes om grænserne for sine pligter efter foregaaende paragraf, kan det ved skjøn avgjøres, baade hvem der er interessert i veien, og hvorledes forpligtelserne skal fordeles. Naar 5 aar er forløpet siden sidste skjøn, kan nyt skjøn forlanges avholdt. I begge tilfælde avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsmkostningene.

Vedrører skjønnet flere lensmandsdistrikter inden et amt, kan amtmanden bemyndige samme lensmand til at bestyre forretningen i sin helhet.

§ 90. En av brukerne blandt disse for tre aar valgt mand skal overdrages tilsynet med vedlikeholdet av vei, som omhandles i § 88.

Naar nogen undlater at etterkomme, hvad der ved skjøn efter foregaaende paragraf er ham paalagt, kan tilsynsmanden la manglerne avhjelpe for vedkommendes regning og med amtmandens godkjendelse la beløpet inndrive ved utpantning. Det samme gjælder for heromhandlede slags veier, hvor vedlikeholdet er bestemt ved utskiftningsforretning.

§ 91. Naar flerheten av brukerne andrar derom og herredsstyrets anbefaling foreligger, kan de heromhandlede veier efter nærmere bestemmelse av vedkommende amtsveistyre underlægges det sedvanlige offentlige tilsyn paa betingelse av, at utgiftene herved utredes av de interesserte i fællesskap efter samme forhold som for vedlikeholdsarbeidet fastsat.

Er veiene underlagt offentlig tilsyn, skal de i lovgivningen om offentlige veier indeholdte regler om saadanne veiers bruk med tilhørende straffebestemmelser ogsaa gjælde for vedkommende privatveier.

§ 92. Ret til at benytte andenmands private vei kan erhverves, naar veien er over 3 kilometer lang, og det ved skjøn godtgjøres, at nyten for den eller dem, som er interessert i fremkomsten over veien, er av overveiende betydning i forhold til den skade eller ulempe, som derved vil voldes eieren.

Er det ved saadant skjøn avgjort, at veien skal kunne benyttes av andre trafikerende, har skjønnet at fastsette den erstatning, som skal utredes til veiens eier. Erstatningen blir under hensyntagen til utgiftene ved veiens oparbeidelse at fastsette til et beløp en gang for alle, hvorhos der som erstatning

for de forøkede vedlikeholdsutgifter blir at tilkjende eieren et 21 juni. visst beløp for hvert kalenderaar, hvori veien benyttes av de Nr. 1. andre trafikerende.

Saa vel erstatningsbeløpet en gang for alle som den aarlige erstatning — hvilken sidste erlægges forskudtvis for hvert kalenderaar — skal være betalt til eieren, forinden de andre trafikerende kan benytte veien.

Den, som forlanger ret til at benytte andenmands private vei, bærer omkostningene ved underskjøn, som avholdes efter nærværende paragraf.

Naar mindst 5 aar er forløpet, siden sidste skjøn er holdt, kan saavel veiens eier som de andre trafikerende forlange nyt skjøn avholdt til fastsettelse av den aarlige erstatnings størrelse. Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsmkostningene.

§ 93. Private broer og brygger (kaier), som staar aapne for færdsel, skal kunne undersøkes av vedkommende amtmann, for at deres sikkerhet kan kontrolleres.

Forsaa vidt det ved saadan undersøkelse findes, at benyttelsen kan være farlig, skal der ske indberetning med forslag til sikkerhetsforanstaltninger til vedkommende politimyndighet, som kan avstange og nedlægge forbud mot fortsat bruk av vedkommende bro eller brygge.

Kapitel XIII.

Om vinterveier.

§ 94. Ret til kjøring paa vinterføre over andenmands eiendom, hvor saadan ret ikke ved overenskomst, bruk fra alders tid eller hævde allerede haves, kan erhverves, naar det ved skjøn godtgjøres, at nytten for den eller dem, som er interessert i saadan fremkomst, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeier eller bruker.

§ 95. Naar det ved skjøn efter § 94 er avgjort, at vinterkjøring over andenmands eiendom skal tillates, har skjønnet at bestemme, hvor kjøringen kan foregaa, og at avgjøre, hvorvidt skade eller ulempe herved vil tilføies vedkommende eiendom, samt i saa fald at bestemme erstatning for samme med et beløp for hvert aar, hvori vinterveien brukes.

Dog kan skjønnet beslutte, at avgjørelsen av erstatningsspørsmålet skal utstaa til en senere tid, forsaa vidt dette findes nødvendig til bedømmelse av den med kjøringen forbundne skade eller ulempe. Isaafald har skjønnet at fastsette et beløp, for hvilket saadan sikkerhet, som av forretningens bestyrer godtages, skal være stillet, inden retten til kjøring kan benyttes. Forøvrig kan retten ikke benyttes, før erstatningsbeløpet for vedkommende aar er betalt.

21 juni. Den, som forlanger ret til vintervei, bærer omkostningene
 Nr. 1. ved underskjøn, som avholdes efter nærværende og foregaaende
 paragraf.

§ 96. Naar mindst 5 aar er forløpet, siden sidste skjøn er holdt om ret til vintervei, kan grundeier eller bruker forlange nyt skjøn til avgjørelse saavel av, hvorvidt og i tilfælde hvor kjøring kan tilstedes, som av erstatningens størrelse.

Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsmkostningene.

Den aarlige erstatning for bruk av vintervei tilfalder eien-
 dommens bruker, saafremt denne er en anden end eieren og
 der ved kontrakt ikke er anderledes bestemt.

Kapitel XIV.

Om drifteveier.

§ 97. Kongen kan paa nedenfor nævnte betingelser meddele tilladelse til bruk av andenmands grund til driftevei samt hvile- og beitepladser under drivning av kreaturer til og fra fjeld- eller heiebeiter.

§ 98. Saadan tilladelse som i § 97 nævnt maa kun tilstaaes, naar det godtgjøres, at nytten av en saadan driftevei maa ansees overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeierne, og at veien aarlig vil bli brukt av mindst 1000 smaafæ eller 200 storfæ (herunder hester). 5 smaafæ regnes like med 1 storfæ. Desuten maa amtstingene i de amter, som berøres av drifteveien, ha uttalt sig om andragendet.

§ 99. Naar tilladelse som foran nævnt er meddelt, skal der for hver driftevei av vedkommende amtsting vælges et styre, hvis medlemsantal, tjenestetid og godtgjørelse fastsættes av amtstinget.

Gaar drifteveien gjennom flere amter, skal styret bestaa av to medlemmer fra hvert amt. Disse vælges av vedkommende amtsting. Opstaar der inden styret meningsforskjel, som ikke kan løses ved almindelig flertalsavgjørelse, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 100. Det opnævnte styre er creatureiernes repræsentant i alt, hvad der vedkommer drifteveien, og har bl. a. at ordne det nødvendige saavel angaaende veiens istandbringelse som angaaende dennes samt hvile- og beitepladsenes bruk. Nærmere regler herom gjældende for fem aar utfærdiges av styret med amtmandens stadfæstelse.

Styret sørger for indfordring av den i de utfærdigede regler fastsatte aarlige avgift hos dem, som benytter veien. Indfordringen sker paa den maate som i reglerne bestemt.

Styret sørger likeledes for, at den ved overenskomst eller 21 juni. skjøn bestemte aarlige erstatning blir utbetalt rette vedkom- Nr. 1.
mende inden den tid, som er fastsat i reglerne.

§ 101. Naar saadan tilladelse, som omhandles i § 97, er meddelt, skal — hvor mindelig overenskomst ikke opnaaes — saavel utstrækningen og beliggenheten av drifteveien med tilhørende hvile- og beitepladser som erstatningens størrelse bestemmes ved skjøn.

Hvile- og beitepladser kan ikke forlanges utlagt i dyrket mark eller i naturlig slaatteland, der ligger i nærheten av hjemmemarken.

Skjønnet er berettiget til hos styret at erholde de for skjønnets avgivelse nødvendige opplysninger, bl. a. om antallet av de kreaturer, som antages aarlig at ville bruke veien.

§ 102. Hvor ikke vand, fjeldside eller lignende danner naturlig grænse, bør saavel vei som hvile- og beiteplads ved styrets foranstaltning avgrænses ved let synbare merker og grænserne beskrives i skjønnsforretningen.

§ 103. Erstatningen skal — særskilt for hver eiendom — bestemmes til et aarlig beløp for hvert kreatur, som drives efter veien, og skal erlægges for mindst 1000 smaafæ eller 200 storfæ (herunder hester). 5 smaafæ regnes like med 1 storfæ. Erstatningen tilfalder eiendommens bruker, saafremt denne er en anden end eieren og der ved kontrakt ikke er anderledes bestemt.

§ 104. Driftevei samt hvile- og beiteplads, som er erhvervet med hjemmel av foranstaaende bestemmelser, skal staa aapen til bruk i omhandlede øiemed for alle, som betaler den i de utfærdigede regler fastsatte aarlige avgift.

Før driftevei samt hvile- og beiteplads benyttes, maa anmeldelse i betimelig tid indsendes til styret med opgave over det omtrentlige antal dyr, som skal drives.

§ 105. Det avgivne skjøn er bindende for parterne i mindst fem aar. Naar fem aar er forløpet, kan saavel driftevestyret som grundeieren — i tilfælde ogsaa brukeren — forlange nyt skjøn, som i saa fald likeledes blir gjældende i mindst fem aar.

Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønnsomkostningene.

§ 106. Kongen kan bestemme, at driftevei ikke lenger skal benyttes som saadan.

Kapitel XV.

Forskjellige bestemmelser.

§ 107. Med hensyn til skjøn, som foranlediges ved bestemmelser i nærværende lovs anden del, gjælder, hvad der i lovens første del er bestemt om skjøn vedkommende offentlige

21 juni. veier, forsaaviddt det derpaa kan faa anvendelse og der ikke i Nr. 1. lovens anden del er git særskilte regler herom.

Hvor ikke i lovens anden del anderledes er bestemt, betales omkostningene ved underskjøn av rekvirenten, som ogsaa betaler omkostningene ved overskjøn, forsaaviddt dette er rekvirert av ham. Ellers bestemmer overskjønnet, hvem omkostningene ved dette skal paahvile.

§ 108. Hindrer grundeier eller bruker adgangen til bruk av de i kapitlerne XIII og XIV omhandlede vinter- eller drifteveier, efterat retten til saadan bruk ved endelig skjøn er avgjort, og — forsaaviddt angaar vintervei — den bestemte erstatning er betalt eller sikkerhet stillet, finder forskriftene i lovens første del § 64, andet led, tilsvarende anvendelse.

Tredje del.

Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 109. Nærværende lovs kap. XIV samt kap. VII, forsaaviddt bestemmelserne i dette kapitel faar anvendelse under kap. XIV, træder straks i kraft.

Forøvrig træder loven i kraft 1 juli 1913.

Fra samme tid ophæves:

1. Reskript av 16 september 1785, forsaaviddt angaar brygger i Arendal og Østerrisør.
2. Lov angaaende veivæsenet av 15 september 1851 (samt lov av 30 mai 1891, nr. 2, og lov av 6 juli 1892, nr. 10).
3. Lov av 12 oktober 1857, indeholdende tillæg til og forandringer i lov om veivæsenet av 15 september 1851.
4. Lov av 15 juni 1882 angaaende tillæg til og forandringer i lov om veivæsenet av 15 september 1851.
5. Lov av 26 juni 1893, indeholdende tillæg til lov angaaende veivæsenet av 15 september 1851.
6. Lov om tvungen avstaaelse av grund til gaarsveier og ret til vinterveier paa landet av 27 juli 1896.

Likesaa ophæves enhver anden bestemmelse, forsaaviddt den strider mot nærværende lov.

De i henhold til ovennævnte love utfærdigede særlige regler eller vedtægter skal, forsaaviddt de i samme indeholdte bestemmelser kunde ha været lovlig vedtat i medhold av nærværende lov, bli gjældende, indtil de ved gyldig beslutning maatte bli sat ut av kraft.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Haakon

(L. S.)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Lov

om bruk av motorvogn.

21 juni.

Nr. 2.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 14 mai 1912 saalydende:

Kapitel I.

Om motorvogn.

§ 1. Ved motorvogn i nærværende lov forstaaes ethvert kjøretøi, som til fremdrift er forsynt med kraftmaskine, og som er bestemt til transport av personer eller gods. Vogner, som drives med kraftmaskine, og som gaar paa skinner, indgaar ikke under loven.

Bestemmelserne i nærværende lov gjælder ikke motorvogn i brandvæsenets tjeneste.

§ 2. Kjøring med motorvogn er tillatt paa landets hovedveier, gater og offentlige pladser med de indskrænkninger og under iagttagelse av de nærmere forskrifter, som indeholdes i denne lov eller i bestemmelser utfærdiget med hjemmel av loven.

Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan, efterat vedkommende herredsstyre og amtsveistyre paa landet og bystyret for by har uttalt sig, indskrænke eller forbyde kjøring med motorvogn paa visse strækninger av hovedveier, gater eller pladser, naar saadan kjøring ansees farlig eller til særlig ulempe for den almindelige færdsel.

For bygdeveienes vedkommende kan amtsveistyret, efterat vedkommende herredsstyre har uttalt sig, gi tilladelse til kjøring med motorvogn i den utstrækning, det ansees forenlig med disse veiers bygning og utstyr, og forsaavidt kjøringen ikke ansees farlig eller er til særlig ulempe for den almindelige færdsel.

For landet skal amtmanden og for by magistraten besørge fornøden bekjendtgjørelse om, paa hvilke veier eller gater motorkjøring er indskrænket eller forbudt.

For enkelt gang kan lensmanden — i tilfælde paa nærmere angivne vilkaar — gi tilladelse til kjøring med motorvogn paa veier, hvor saadan kjøring ellers ikke er tillatt.

De i stedlige politivedtægter indeholdte regler om kjøring og kjøretøier kommer til anvendelse ved siden av nærværende lovs bestemmelser, forsaavidt de ikke strider mot loven eller forskrifter utfærdiget med hjemmel av samme.

21 juni. § 3. Enhver motorvogn skal være bygget, indrettet og
 Nr. 2. utstyrt saaledes, at fare for ildebrand eller eksplosion saavel som
 for beskadigelse av passagerer, betjening eller trafikerende paa
 veien mest mulig utelukkes, og at der under benyttelsen frem-
 kaldes mindst mulig støi, røk, damp eller ond lugt.

Indretninger til at utstøte damp eller gas maa være an-
 bragt saaledes, at utstrømningen finder sted paa saa litet synlig
 maate som mulig.

Det er forbudt at anvende hjulringer av saadan beskaften-
 het, at kjørebanen unødig beskadiges.

§ 4. Motorvogn skal være indrettet saaledes, at den kan
 kjøres i skarpe kurver og med lethet vendes, og maa, naar den
 ulastet veier over 300 kilogram, kunne drives ved hjelp av
 motoren saavel bakover som forover.

§ 5. Motorvogn, hvis bredde mellom dens mest frem-
 springende dele er større end 1,75 meter, skal ikke kunne be-
 nyttes paa hoved- og bygdeveier uter særskilt tilladelse av
 Kongen eller den, han dertil bemyndiger, hvilken tilladelse
 meddeles for enkelt veis eller enkelte vei-ers vedkommende.
 Hvad her er bestemt angaaende vognens bredde, gjelder dog
 ikke militærvæsenets motorvogner.

Likeledes kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger,
 bestemme, at bruk av motorvogner av saa stor vekt, at veier eller
 broer derved kan skades eller ødelægges, enten skal være helt
 forbudt eller skal være tillatt for enkelt veis eller enkelte vei-
 ers vedkommende paa visse nærmere betingelser.

§ 6. Enhver motorvogn skal være forsynt:

1. med to av hinanden uavhengig virkende bremseapparater,
 hvorav hvert enkelt skal ha saadan styrke, at vognen
 dermed kan stanses paa 2 vognlængder, selv om maskinen
 gaar med fuld fart,
2. med horn (lur), hvormed lydelig signal kan gives,
3. efter indtraadt mørke og i tæt skodde med:
 - a) 2 lygter, som anbringes en paa hver side foran i like
 høide, og som kaster hvitt lys paa kjørebanen, saa at
 føreren kan overse denne i en længde av mindst 15
 meter foran vognen, samt
 - b) 1 lygt, som klart belyser vognens kjendingsmerke med
 nummer.

§ 7. Styre, bremse- og signalapparater skal være lette
 at behandle og anbragt saaledes, at føreren kan bruke dem,
 uten at hans oppmerksomhet bortledes fra kjørebanen, og saaledes,
 at han selv i mørke ikke kan ta feil av dem.

§ 8. Kongen eller den, han dertil bemyndiger, utfærdiger
 nærmere bestemmelser om, hvorledes motorvogner skal være
 indrettet, og med hvilke sikkerhetsforanstaltninger og andet
 utstyr de skal være forsynt.

*Kapitel II.*21 juni.
Nr. 2.Om anmeldelse, undersøkelse og registrering
av motorvogner.

§ 9. Enhver motorvogn skal, før den tages i bruk, av eieren skriftlig anmeldes for politimesteren paa det sted, hvor eieren bor. Har eieren ikke bopæl her i riket, paahviler anmeldelsespligten den person, som paa hans vegne her har raadighet over vognen. Samtidig med anmeldelsen skal motorvogneier, som bor i riket, deponere en garanti eller godkjendt ansvarspolice for mindst kr. 1 000,00 til dækning av mulig erstatningsansvar. For statens og kommuners motorvogner samt for sykehusvogner kræves ikke garanti stillet. Endvidere kan lægers motorvogner fritages for garanti, naar de udelukkende brukes til sykereiser.

Politiet foranstalter vognen underkastet sakkyndig undersøkelse til bedømmelse av, om de bestemmelser, som indeholdes i lovens kapitel I og i de utfærdigede forskrifter, er iagtatt. Findes det, at dette er tilfældet, godkjender politiet vognen, utfærdiger herom skriftlig erklæring, gir den et kjendingsmerke med nummer og indfører den i en særskilt bok, hvori fornødne opplysninger om vognen indtages.

§ 10. Skifter en motorvogn eier, skal saavel den tidligere som den nye eier herom uten ophold gjøre anmeldelse til vedkommende politimester.

Flytter en motorvogns eier til en anden politijurisdiktion, skal anmeldelse ske til politimesteren baade i det distrikt, som forlates, og i det distrikt, hvortil flytning sker. Det skal være overlatt til politiet at avgjøre, om vognen i saadant tilfælde skal forsynes med nyt kjendingsmerke med nummer.

§ 11. Politiet kan til enhver tid kræve motorvognen underkastet sakkyndig undersøkelse. Viser det sig ved denne, at vognen ikke lenger fyldestgjør de fordringer, som stilles i loven og i de med hjemmel av samme utfærdigede bestemmelser, eller fremstilles ikke vognen til saadan undersøkelse efter tilsigelse, kan politiet forbyde dens videre benyttelse og foranledige dens kjendingsmerke med nummer fjernet.

§ 12. Nærmere regler om motorvogners anmeldelse, undersøkelse, registrering og kjendingsmerker med nummer gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Kapitel III.

Om motorvogns fører.

§ 13. Motorvogn maa kun føres av person over 18 aar, som av norsk politimyndighet efter avlagt prøve er godkjendt som fører og av samme har erholdt sertifikat som saadan.

21 juni. Kongen utfærdiger nærmere bestemmelser om certifikatets
 Nr. 2. indhold og om den prøve, føreren maa underkaste sig, samt om hvorvidt prøven kan undlates, naar føreren har certifikat fra utenlandsk myndighet.

For at kunne godkjendes som fører maa ansøkeren fremlægge vidnesbyrd fra to kjendte, troværdige mænd om paalidelighet og ædruelighet samt attest fra læge om godt syn og god helse.

§ 14. For at kunne kjøre motorvogn, bestemt for offentlig passagertrafik, utkræves, at føreren er over 21 aar.

§ 15. Under benyttelsen av motorvogn skal certifikatet altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 16. Certifikatet kan av politiet straks tilbakekaldes, naar føreren er straffet for overtrædelse av nogen bestemmelse i nærværende lov eller nogen av de av Kongen med hjemmel herav utfærdigede forskrifter, eller naar han forøvrig ikke antages lenger at besidde de for en fører nødvendige egenskaper. Han pligter i saa fald uten ophold at tilbakelevere det mottagne certifikat.

Saadan tilbakekaldelse kan bestemmes at skulle gjælde for altid eller for en nærmere bestemt tid.

Gjælder tilbakekaldelsen for længere tid end 6 maaneder, kan bestemmelsen forlanges indbragt for vedkommende amtmand til endelig avgjørelse. Virkningen av politiets tilbakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke.

§ 17. En fører maa ikke overdra sit certifikat til nogen anden.

§ 18. Føreren er, før kjøring begynder, pliktig til at overbevise sig om, at alle apparater, særlig bremseapparaterne, er i foreskreven stand og virker godt. Han er under kjøring pliktig til at være ædru og til at vise tilbørlig forsigtighet og anvende al mulig opmerksomhet og omhu til avvergelse av fare for andre kjørende, ridende eller gaaende.

Kapitel IV.

Om kjøring med motorvogn.

§ 19. Kjørehastigheten skal til enhver tid avpasses saaledes, at ulykker og forstyrrelser av færdselen undgaaes.

Inden byer og bymæssig bebyggede strøk maa hurtigheten ikke overskride 15 kilometer i timen, medmindre Kongen efter andragende fra vedkommende kommunale myndigheter tillater en større kjørehastighet.

Utenfor byer og bymæssig bebyggede strøk kan hurtig-

heten, naar der er fri utsigt over veien, økes, forsaavidt føreren er i stand til under alle omstændigheter at opfylde de ham paa-
 hvilende pligter — dog aldrig utover 35 kilometer i timen. 21 juni.
 Efter mørkets indtræden og i tæt skodde maa ikke kjøres over Nr. 2.
 15 kilometer i timen; dog kan amtsveistyret for enkelte ruters
 eller veistrækningers vedkommende tillate, at kjørehastigheden
 økes til 25 km. i timen efter mørkets indtræden.

Naar utsigten over veien ikke er fri, i særdeleshet efter
 mørkets indtræden eller i tæt skodde,
 ved svingning fra en gate ind i en anden,
 ved gate- eller veikryds, over torv i torvtiden,
 i skarpe kurver,
 ved indkjørsel til og utkjørsel fra privateiendomme, som ligger
 ved offentlig vei eller gate,
 naar vognen skal passere jernbane- eller sporveislinje, smale
 broer, porter eller smale og bratte veier eller gater,
 naar veiens eller gatens glatte og slibrige tilstand vanskeliggjør
 vognens styring og stansning,
 endelig overalt, hvor en livlig færdsel finder sted,
 — maa der kjøres langsomt og saa forsigtig, at vognen i for-
 nødent fald kan stanses øieblikkelig og under alle omstændig-
 heter paa en veistrækning av høist 3 meter.

Likeledes maa, naar veien er opbløtt eller tilsølet, kjøres
 saa forsigtig, at andre veifarende ikke tilskvættes under motor-
 vognens forbikjøring.

§ 20. Møter motorvogn kjørende eller ridende, skal føre-
 ren holde saa langt som mulig til gatens eller veiens høire side
 og derhos straks stanse vognen og maskinen, naar den møtende
 varsler eller gjør tegn til ham, eller han selv ser, at hesten er
 ræd eller urolig. Den kjørende eller ridende har da ret til at
 vælge, hvilken side av gaten eller veien han vil benytte.

Derhos skal føreren, naar han paa landevei møter en
 kjørende, der fører tændt lygt, altid stanse motorvognen, til
 den kjørende er kommet forbi. Dog kan amtsveistyret gjøre
 undtagelser herfra for bestemt betegnede veistrækningers ved-
 kommende.

§ 21. Motorvogn, som kommer efter kjørende eller ridende,
 maa, naar den skal kjøre forbi, holde længst mulig til venstre
 side av gaten eller veien.

Gjør den kjørende eller ridende tegn til motorvognens
 fører, skal denne stanse vognen, saa at førstnævnte kan ha an-
 ledning til at stige av eller komme til siden. Den kjørende
 eller ridende kan da vælge, hvilken side han vil benytte.

§ 22. Føreren skal i tide gi tydelig signal, naar der kan
 være fare for sammenstøt.

I de tilfælde, som omhandles i § 19, fjerde led, og i § 21,
 første led, skal likeledes fornødent signal gives.

21 juni. Signalisering skal straks ophøre, naar hester og andre dyr Nr. 2. derved blir sky.

Unyttig og hensynsløs signalisering er forbudt. Det er ogsaa forbudt at bruke signalapparat i det øieblik, motorvogn passerer kjørende eller ridende.

§ 23. Indtræffer ulykkestilfælde, som er foranlediget ved eller staar i forbindelse med bruk av motorvogn, skal føreren straks stanse, paa forlangende opgi navn og bopæl og om fornødent hjelpe vedkommende skadelidte.

Forøvrig er føreren altid pliktig til straks at stanse, naar det forlanges av politiet; paa landet kan ogsaa veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd forlange, at saa sker.

§ 24. Motorvogn maa kun for kort tid bli staaende uten tilsyn paa offentlig vei eller gate og i tilfælde sættes længst mulig ut til siden.

Naar føreren forlater vognen, skal han sette motoren ut av virksomhet og bedst mulig sørge for, at vognen ikke kan sættes igang av uvedkommende.

§ 25. Kapkjøring med motorvogn paa offentlige veier, gater og pladser er forbudt.

§ 26. Tilhængervogn maa ikke benyttes uten efter særlig skriftlig tilladelse, som meddeles av vedkommende politimester, dog saaledes, at tilladelsen for landdistrikterne maa for at være gyldig godkjendes av amtsveistyret.

Tilladelsen bør kun meddeles, naar benyttelsen antages at kunne ske uten skade eller ulempe for kjørebanen eller færdselen.

Under kjøringen maa skriftlig bevis for tilladelsen altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 27. At søke erhverv ved offentlig befordring av reisende eller gods med motorvogn i fast rute — med eller uten tilhængervogn — er ikke tillatt, medmindre bevilling hertil erholdes. Denne meddeles — efter indhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre — av amtsveistyret eller, forsaavidt angaar kjøpstæder og ladesteder (med eget kommunestyre), av bystyret.

Ved meddelelse av saadan bevilling, som skal gives for en bestemt begrænset tid, kan amtsveistyret eller bystyret opstille nærmere regler og betingelser, saaledes om den største tillatte kjørehastighet, høieste passagerantal, største vegt, rutetid og takster samt om aarlig avgift til kontrol.

Meddelt bevilling kan tilbakekalles, naar vedkommende myndighet maatte finde dette paakrævet. Beslutning herom kan paaankes til endelig avgjørelse av vedkommende regjerings-

departement. Virkningen av amtsveistyrets eller bystyrets til- 21 juni.
bakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke. Nr. 2.

Hvad i nærværende paragraf er fastsat, gjælder ikke motor-
vogntrafik av heromhandlede beskaffenhed, som staten maatte
sætte igang.

§ 28. Av motorvogner, der benyttes her i landet, svares
en aarlig avgift efter følgende regler:

For en motorvogn med indtil 6 hestekræfter kr. 5,00 pr.
hestekraft, indtil 12 hestekræfter kr. 6,00 pr. hestekraft og over
12 hestekræfter kr. 7,00 pr. hestekraft.

For motorvogner, der gaar i fast rute, kan amtsveistyret
efter anbefaling av vedkommende herredsstyre for hvert enkelt
aar nedsætte eller eftergi avgiften.

Paa samme maate kan bystyret nedsætte eller eftergi av-
giften for motorvogner, der kun bruges inden byens grænser.

Likesaa kan flere nabokommuner, naar kommunestyrene
er enige derom og amtsveistyret samtykker deri, nedsætte eller
eftergi avgiften for motorvogner, som kun bruges inden disse
kommuners grænser.

Avgiften av motorvogn, der agtes benyttet i fast rute,
skal første gang være betalt, naar bevillingen til rutekjøring
erholdes, og avgiften av motorvogn, der ikke agtes benyttet i
fast rute, skal første gang være betalt, naar der av politi-
mesteren erholdes erklæring om, at vognen kan tages i bruk.
Senere betales avgiftene hvert aar inden januar maanedes ut-
gang. Erlægges ikke afgiften inden denne tid, kan politiet
forbyde den videre bruk av vedkommende motorvogn paa offent-
lige veier og gater.

Nærmere regler angaaende avgiftenes indbetaling, og hvad
dermed staar i forbindelse, utfærdiges av vedkommende regje-
ringsdepartement.

Avgifter av motorvogner, der benyttes i fast rute, til-
falder den eller de kommuner (amts- eller herredskommuner),
som vedlikeholder veiene. Forsaavidt veivedlikeholdet paahviler
vedkommende herreder, foretages fordeling av avgiftene ved
amtsveistyret. Omfatter en fast rute veistrækninger inden flere
amter, deles avgiftene mellem amtene i forhold til veilæng-
derne inden hvert amt.

Avgifter av motorvogner, der ikke benyttes i fast rute,
fordeles av vedkommende regjeringsdepartement mellem de amter,
hvor motorvognkjøring foregaar, efter indberetninger fra amts-
veistyrerne om motorvogntrafikken. Ogsaa disse avgifter for-
deles av amtsveistyrerne mellem herredene, forsaavidt veived-
likeholdet paahviler disse.

Motorvogner, som brukes i statens tjeneste, sykehusvogner samt
motorcykler, indrettet alene for én person, er fritat for avgift.

21 juni. Bestemmelserne i nærværende paragraf gjelder ikke ut-
Nr. 2. lændingers midlertidige bruk av medført motorvogn, jfr. § 30.

Kapitel V.

Om utlændingers midlertidige bruk av medført motorvogn.

§ 29. Ønsker utlænding, som ikke tar fast bopæl her i riket, for en kortere tid at benytte motorvogn, som han medfører fra utlandet, skal lovens bestemmelser gjælde med følgende ændringer:

- a) Den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen først benytter motorvognen her i riket.
- b) Fremlægger utlændingen for politimesteren bevis fra norsk konsul eller fra politimyndighet i det land, hvor han hører hjemme, for, at motorvognen opfylder de i det fremmede land gjældende forskrifter for dér at kunne benyttes, bortfalder den i § 9 nævnte undersøkelse.

I saa fald gir politimesteren, forsaavidt vognen opfylder betingelserne efter nærværende lovs § 5 eller med hjemmel derav utfærdiget bestemmelse, ved paategning paa ovennævnte bevis tilladelse for utlændingen til for nærmere angit tid (jfr. litr. f.) at bruke motorvognen her i riket.

- c) Findes der paa motorvognen kjendingsmerke med nummer, som politimesteren anser tilfredsstillende, kan han tillate, at dette fremdeles benyttes under kjøring her i riket. I motsat fald tildeler han vognen kjendingsmerke overensstemmende med § 9.
- d) Vedkommende utlændings navn og hjemsted, vognens kjendingsmerke med nummer og de avgjørelser, som politimesteren for tilfældet har truffet, indføres i den i § 9 nævnte bok.
- e) Politimesteren skal paase, at den, som opgives at skulle føre vognen, har gyldig certifikat (jfr. § 13).
- f) Tilladelse til kjøring skal i intet tilfælde kunne gives for længere tid end 3 — tre — maaneder.

Ønskes vognen benyttet utover denne tid, skal vedkommende utlænding være underkastet denne lovs almindelige bestemmelser, dog saaledes, at den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen opholder sig.

- g) Tilladelsen kan, naar tilstrækkelig grund herfor foreligger, tilbagekaldes av enhver politimester, inden hvis distrikt vognen brukes.

§ 30. Kongen kan bestemme, hvorvidt de i foregaaende paragraf omhandlede utlændinger skal avkræves sikkerhet for erstatning i anledning av skadetilføielser, som under kjøring her i riket maatte forvoldes, og fastsætter i tilfælde, hvorledes og med hvilke beløp sikkerheten skal stilles. Kongen kan likeledes bestemme, hvorvidt vedkommende utlændinger skal betale avgift for benyttelsen av de offentlige veier til motorvognkjøring, og fastsætter i tilfælde avgiftens størrelse samt nærmere regler for indbetalingen. Avgiften fordeles efter bestemmelsen i § 28, ottende led. Den i foregaaende paragraf, litra a, nævnte politimester skal i tilfælde paase, at sikkerhetsstillelsen er ordnet og avgiften betalt, før vognen brukes her i riket.

21 juni.
Nr. 2.

Kapitel VI.

Om motorcykler.

§ 31. Hvad i nærværende lov er bestemt om motorvogner, skal ogsaa gjælde motorcykler, forsaavidt bestemmelserne kan faa anvendelse paa disse, dog med følgende ændringer:

1. Motorcykkel skal være forsynt med:
 - a) ett kraftig bremseapparat,
 - b) én sterkt lysende lygt,
2. Den i § 13 nævnte aldersgrænse sættes til 15 aar for motorcyklister.
3. Vedkommende myndigheter (jfr. § 2) kan gi tilladelse til kjøring med motorcykkel paa veier, hvor kjøring med motorvogn er forbudt.
4. Tohjulet motorcykkel samt trehjulet motorcykkel, som er indrettet alene for én person, er fritat for den i § 9 omhandlede garanti.

Trehjulet motorcykkel, som er indrettet for mer end én person, er derimot helt underkastet lovens bestemmelser om motorvogner.

Kapitel VII.

Om straf og erstatning.

§ 32. Overtrædelse av de i denne lov indeholdte bestemmelser eller de med hjemmel herav utfærdigede forskrifter eller vedtægter straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder, medmindre forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

§ 33. Sker der som følge av motorvogns benyttelse, enten ved selve kjøringen, eller ved at veifarendes hester derved blir sky, eller paa anden lignende maate, skade paa person eller gods, er den for motorvognen ansvarlige pliktig til at erstatte skaden, medmindre den skadelidte selv eller en tredjemand forsætlig eller ved grov uagtsomhet har foraarsaket skaden.

21 juni. Overfor skade paa person eller gods, som befordres med
 Nr. 2. motorvognen, kommer dog regelen i første led alene til anvendelse, hvor det gjælder motorvogn, som staar til avbenyttelse for almenheten mot betaling. Iøvrig blir spørsmålet om erstatning for saadan skade at bedømme efter de almindelige erstatningsregler.

§ 34. Erstatningspligt for skade efter foregaaende paragraffer paahviler motorvognens eier.

Benytter nogen uten tilladelse andenmands motorvogn, skal brukeren istendenfor eieren svare for skade, som derunder indtræffer.

§ 35. Ved foranstaaende bestemmelser om skadeserstatning gjøres ingen indskrænkning i den ret til at kræve saadan erstatning, som forøvrig maatte følge av de almindelige retsregler.

Kapitel VIII.

Forskjellige bestemmelser.

§ 36. Vedkommende regjeringsdepartement kan under særlige forhold utfærdige paabud, gjældende for et bestemt tidsrum, om, at der ved motorvognkjøring paa visse veistrækninger ved siden av motorvognens fører skal medfølge en person, som i paakommende tilfælde kan være til bistand.

§ 37. Utgifter, som er forbundet med forretninger efter §§ 9, 11 og 29 og med anskaffelse av kjendingsmerker med nummer, pligter motorvognens eier at utrede. Benyttes vognen av nogen anden end eieren, kan man for beløpet ogsaa holde sig til brukeren.

Utgifter for forretninger efter § 13 skal bæres av vognens fører.

§ 38. Kongen gir nærmere bestemmelser om betalingen for de i foregaaende paragraf omhandlede forretninger m. v. og om indfordringen.

Kapitel IX.

Lovens ikrafttræden.

§ 39. Nærværende lov træder i kraft 1 april 1913.

Indtil ny veilov er traadt i kraft, utfører amtsutvalget de forretninger, som i nærværende lov er tillagt amtsveistyre.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Haakon

(L. S.)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Lov

21 juni.
Nr. 3.

om forandring i lov om forbud mot bruk av sprængstof
til fangst av saltvandsfisk m. v. av 21 juli 1911.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 12 juni 1912 saalydende:

§ 3 i lov av 21 juli 1911 om forbud mot bruk av sprængstof til fangst av saltvandsfisk m. v. skal herefter lyde saaledes:

»Overtrædelse av denne lov straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder, hvorhos det fartøi eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende fangst og redskaper, derunder indbefattet sprængstof, som findes ombord, helt eller delvis kan inddrages, uanset om de tilhører nogen i forseelsen skyldig eller ikke. Er overtrædelsen begaat av nogen av besætningen paa fartøi eller baat, og kan strafansvar i den anledning gjøres gjældende mot fartøiets eller baatens fører, blir den underordnede ikke at straffe.«

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Haakon.

(L. S)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Lov

21 juni.
Nr. 4.

om Norges Brandkasse.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 12 juni 1912 saalydende:

Kapitel 1.

Stilling og styre.

§ 1. Den Almindelige Brandforsikrings-indretnings navn skal herefter være »Norges Brandkasse«. Den er en for det hele land bestaaende, paa gjensidighet grundet offentlig brand-

21 juni. forsikrings-forening. Indtrædelsen er frivillig. Dens stilling Nr. 4. forøvrig er angit ved denne lov, hvori saavel statsstyrelsen som interessenternes forhold til foreningen er fastsat.

For Brandkassens virksomhet skal endvidere gjælde de vedtægter og regler, til hvis utfærdigelse loven gir bemyndigelse.

§ 2. Norges Brandkasse henhører under det regjerings-departement, som Kongen bestemmer, og styres av

1. et repræsentantskap bestaaende av 36 medlemmer og
2. en direktion bestaaende av 5 medlemmer.

I. Repræsentantskapet.

§ 3. Repræsentanterne med varamænd — 2 for hver repræsentant — vælges for 6 aar blandt de i Brandkassen interesserte.

Hvert 3dje aar uttræder repræsentanter og varamænd for halvdelen av byenes og amtenes valgkredser. Ved lodtrækning inden repræsentantskapet avgjøres, hvilke valgkredser først skal foreta nyt valg.

§ 4. Hver kjøpstad og hvert ladested, som danner egen kommune, utgjør et valgdistrikt. Disse valgdistrikter utgjør igjen 17 valgkredser med 18 repræsentanter, saaledes fordelt:

Vadsø, Vardø, Hammerfest, Tromsø og Harstad tilsammen	1
Bodø, Narvik, Mosjøen, Namsos, Stenkjær og Levanger . . .	1
Trondhjem	1
Kristiansund, Molde, Aalesund og Florø	1
Bergen	1
Stavanger	1
Haugesund, Kopervik, Skudeneshavn og Sandnes	1
Egersund, Sogndal, Flekkefjord, Farsund og Mandal	1
Kristiansand, Lillesand og Grimstad	1
Arendal, Tvedestrand, Risør og Kragerø	1
Langesund, Stathelle, Brevik, Porsgrund og Skien	1
Larvik, Sandefjord, Tønsberg og Aasgaardstrand	1
Horten, Holmestrand, Svelvik, Moss, Drøbak, Son og Hølen	1
Drammen	1
Fredrikshald, Fredrikstad og Sarpsborg	1
Kongsberg, Hønefoss, Gjøvik, Lillehammer, Hamar og	
Kongsvinger	1
Kristiania	2

Saafernt der senere opprettes nogen egen bykommune, bestemmes det av Kongen efter forslag av Brandkassens direktion, til hvilken byvalgkreds stedet skal henlægges.

§ 5. Paa landet utgjør hvert amt særskilt valgdistrikt og valgkreds, med hver 1 repræsentant.

§ 6. Valgbar til representant er enhver myndig person — mand eller kvinde — som, naar valget foregaar, er eier eller medeier av eiendom, som er forsikret i Brandkassen og beliggende inden valgkredsen. Saafremt bruksret til eiendom er bortsat paa livstid og brukeren betaler brandkontingenten, overgaar valgbarheten til bruksrettens indehaver. 21 juni. Nr. 4.

Hvis den valgte senere under valgperioden mister valgbarheten, rykker varamanden op.

Utelukket fra valg er de i Brandkassen ansatte funktionærer. Likeledes er utelukket fra valg enhver, der som bestyrer, representant eller ved andet tillidshverv er knyttet til forening eller selskap, som driver brandforsikringsvirksomhet.

Twist om stemmeret og valgbarhet samt om gyldigheten av valg avgjøres av representantskapet.

§ 7. Valg av representanter foretages for landdistrikterne av amtstinget og for de byer, som danner egen valgkreds, av formandskapet. I de sammensatte byvalgkredser vælger formandskapet i hver av kredsens byer blandt de i byen boende og til representant valgbare personer valgmænd med like antal varamænd, som igjen overensstemmende med reglerne i § 8 skal vælge representanten. Byer med forsikringssum i Brandkassen av til og med 5 millioner kroner vælger hver 1 valgmænd, byer med forsikringssum over 5 millioner til og med 15 millioner 2 valgmænd, og byer med høiere forsikringssum end 15 millioner 3 valgmænd.

§ 8. Valget foregaar i det aar, da funktionstiden for kredsens tidligere representanter efter § 3 utløper.

For landdistrikterne foretages valget paa aarets ordinære amtsting.

For byene bør valget være tilendebragt inden 3 maaneder, før noget til aaret henlagt møte av Brandkassens representanter skal samles. Bestaar valgkredsen av flere byer, berammer overøvrigheten tid og sted for et valgmøte, paa hvilket valgmændene under hans ledelse skal vælge representant med varamænd. Hører kredsens byer under forskjellige overøvrigheter, foretages berammelsen og ledes møtet av overøvrigheten for den by, som har den største forsikringssum i Brandkassen. Ved valget føres protokol, som undertegnes av overøvrigheten og valgmændene.

For amtene og for byer, som danner egen valgkreds, skal saavel representanter som varamænd vælges ved særskilt avstemning. I valgmøterne for de sammensatte byvalgkredser skal derimot særskilt valg av varamænd ikke finde sted, medmindre der ikke er avgitt stemme paa mindst 3 personer til representant, idet varamænd her fortrinnsvis er de, som næst den valgte har de fleste stemmer. I tilfælde av stemmelikhet foretages lodtrækning.

21 juni. Ordføreren i byene har umiddelbart efter valget av re-
 Nr. 4. præsentanter eller valgmænd at indsende meddelelse om utfal-
 det til vedkommende overøvrighet.

Overøvrigheten har straks at meddele de valgte fornøden underretning.

Vælges nogen repræsentant eller varamand for flere valgkredser, avgjør den valgte selv, hvilken kreds han vil repræsentere, hvorom han uopholdelig har at meddele underretning til overøvrigheten i de andre kredser, hvor han er valgt.

Mottar ikke den, som har faat de fleste stemmer, valget, rykker 1ste varamand op. Skulde hverken den valgte repræsentant eller nogen av varamændene ville motta valg, eller blir kredsens paa anden maate uten repræsentant, foretages nyt valg, for landskreds paa første ordinære eller ekstraordinære amtsting og for bykreds snarest mulig.

Overøvrigheten meddeler fornøden fuldmagt for den, som mottar valget, og indsender ved meddelelse om valgresultatet fuldmagter saavel for repræsentanter som varamænd til Brandkassen, ledsaget av bekræftede utskrifter av vedkommende protokoller.

Paa reiser i anledning av valgmøter tilkommer valgmænd skyssgodtgjørelse samt kostgodtgjørelse som for 2den klasse bestemt i lov nr. 2 av 10de juli 1894 § 17, hvilke utgifter tillikemed andre med disse valg forbundne omkostninger utredes av Brandkassen.

§ 9. Som regel holder repræsentantskapet sine møter i Kristiania og samles ordinært hvert 3dje aar den første sogne- dag efter 15 september og ekstraordinært, naar det forlanges av

1. vedkommende departement,
2. direktionen,
3. eller av mindst 12 repræsentanter.

Repræsentanterne gives mindst 4 ukers varsel. I indkaldelsen, der utfærdiges av direktionen, gives saavidt mulig underretning om de saker, som foreligger til behandling.

Repræsentanterne nyder under reiser til og fra repræsentantskapets møter skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt og for ophold ved møterne 10 kroner pr. døgn.

§ 10. Repræsentantskapet vælger selv sin formand og næstformand. Det fører forhandlingsprotokol og træffer selv bestemmelse om sin forretningsorden. Det er beslutningsdygtig, naar $\frac{2}{3}$ av dets medlemmer er tilstede.

Sakene avgjøres ved almindelig stemmeflerhet. I tilfælde av stemmelikkhet gjør formandens stemme utslaget undtagen ved valg.

§ 11. Ethvert forslag maa for at kunne forelægges repræsentantskapet være fremsat eller vedtat av en repræsentant,

og forsaavidt forslaget angaar ændringer i og tillæg til de for Brandkassen gjældende love og vedtægter, maa det inden 5 maaneder, før repræsentantskapet træder sammen, være indsendt til direktionen, som har at forelægge saken for repræsentantskapet.

§ 12. Repræsentantskapet vælger de i § 14 nævnte 3 medlemmer av direktionen og varamænd for disse samt avgir ved indtrædende ledighet indstilling om besættelse av stillingen som administrerende direktør, efterat direktionen har avgit sin betænkning.

Det vælger derhos revisorer og decisorer med varamænd.

§ 13. Repræsentantskapet har:

- a. at avgi forslag til tarif med tilhørende forklaringer og til de øvrige vedtægter vedkommende Brandkassens virksomhet, hvilke endelig bestemmes av Kongen;
- b. at gjennemgaa de tildelte vandverksnedsættelser og dermed likestillede nedsættelser samt de besluttede forholdelser av kontingenten for byer eller bymæssige bebyggelser. Forsaavidt repræsentantskapet ikke er enig i direktionens fastsættelse eller i departementets midlertidige avgjørelse (jfr. § 16 d), forelægges saken for Kongen til endelig avgjørelse;
- c. at gjennemgaa beretninger og regnskaper vedkommende Brandkassens virksomhet samt den av direktionen førte forhandlingsprotokol;
- d. at utfærdige instruks for revisorer og decisorer og avsi den endelige decision;
- e. at gjennemgaa det av direktionen forelagte overslag over Brandkassens sandsynlige indtægter og utgifter i det kommende treaar og at fastsætte lønningsregulativ for Brandkassens direktion og personale samt at revidere de av direktionen midlertidig bevilgede pensioner og behandle andragender om pension eller understøttelse;
- f. at behandle klager angaaende bestemmelser truffet av direktionen eller departementet. Saadanne klager kan direkte indbringes for repræsentantskapet;
- g. at behandle alle forslag til forandringer i de for Brandkassen gjældende love;
- h. forøvrig at behandle alle saker, som av vedkommende departement, av direktionen eller av nogen repræsentant maatte forelægges, samt endelig alle saker, som ved lov eller vedtægt maatte underlægges repræsentantskapet.

II. Direktionen.

§ 14. Direktionen har sit sæte i Kristiania og skal bestaa av:

21 juni.
Nr. 4.

1 administrerende direktør, beskikket av Kongen efter indstilling av repræsentantskapet,

1 medlem valgt av Stortinget og

3 medlemmer valgt av repræsentantskapet.

De 4 valgte medlemmer med varamænd maa samtlige være interessenter. Av de av repræsentantskapet valgte medlemmer maa en ha forsikring i by, en almindelig landrisiko og en fabrikrisiko, hvilket ogsaa gjælder varamændene.

De samme utelukkelsesgrunde, som i § 6, 3dje afsnits 2det punktum, er fastsat for repræsentanter, gjælder ogsaa for dem, der skal ha sæte i direktionen.

De 4 valgte direktører med varamænd fungerer i 6 aar, dog saaledes, at ved utgangen av hvert 3dje aar uttræder de 2 direktører med varamænd, som har fungert længst. Hvem der første gang skal uttræde, avgjøres ved lodtrækning. Funktionstiden regnes fra 1 januar efter valget. De fratrædende kan gjenvelges.

Direktionen vælger blandt sine valgte medlemmer selv sin formand og næstformand.

§ 15. Direktionen holder møte efter indkaldelse av formanden eller den administrerende direktør regelmæssig én gang hver maaned, og ellers saa ofte nogen av disse, 2 av de øvrige medlemmer eller departementet finder det fornødent.

I direktionens møter, hvori altid skal føres forhandlingsprotokol, maa mindst 3 medlemmer være tilstede, forat gyldig beslutning kan fattes.

I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

Direktionen bestemmer selv sin forretningsorden.

Direktionens medlemmer har adgang til at delta i repræsentantskapets forhandlinger, men kan kun avgi stemme, forsaavidt de tillike er valgte repræsentanter.

§ 16. Direktionen har at behandle og avgjøre de saker, hvorved viktigere interesser for de forsikrede skal avgjøres, forsaavidt avgjørelsen ikke er henlagt til Kongen, departementet eller repræsentantskapet, eller forsaavidt den ikke efter § 17 tilligger den administrerende direktør; likesaa alle saker, som forelægges den av den administrerende direktør eller som direktionen finder at være av saadan betydning, at den selv forlanger sig samme forelagt, samt endvidere alle saker, hvori dens avgjørelse uttrykkelig forlanges av de forsikrede.

Den har saaledes særlig:

- a. at behandle og med sin uttalelse ledsage de saker, der skal forelægges repræsentantskapet eller som skal foredrages for departementschefen;
- b. at avgjøre de brandlidtes andragender om hel eller delvis fritagelse for byggepligt eller om avvikelse fra andre med

hensyn til erstatningens utbetaling eller anvendelse givne 21 juni.
 forskrifter, hvilke beslutninger av brandlidte kan indankes Nr. 4.
 for departementet eller repræsentantskapet, hvis avgjørelser
 kan forlanges forelagt Kongen til prøvelse;

- c. at fastsætte hovedbestemmelser og i særegne tilfælde ogsaa træffe specialavgjørelser om, hvorvidt tariffens grundsatser ved forhøielser eller nedsættelser bør fravikes;
- d. at bestemme vandverksnedsættelser og andre dermed likestillede nedsættelser, samt forhøielser av kontingenten paa grund av utilstrækkelige slukningsredskaper. I tilfælde av meningsforskjel inden direktionen eller ssafremt de interesserte selv ønsker det, skal direktionens bestemmelser herom forelægges departementet til midlertidig avgjørelse (jfr. § 13 b);
- e. at træffe de ved lovens § 75 Brandkassen tillagte avgjørelser av, hvorvidt og i hvilken utstrækning brandlidte i de i nævnte paragraf omhandlede tilfælde skal ha forbrutt sin ret til brandhjælp;
- f. at træffe de i lovens §§ 27, 28 og 29 omhandlede beslutninger om negtelse av at anta nogen bygning til forsikring, om at anta nogen bygning til forsikring for høiere beløp end kr. 400 000,00 eller at indskrænke forsikringssummen for meget ildsfarlige bygninger til et lavere beløp, saavel som om at anta saadanne bygninger eller anlæg til forsikring utover $\frac{8}{10}$ parter av takstsummen samt om at tillate privat forsikring av den del av takstsummen for meget ildsfarlige bygninger, som undtages fra forsikring i Brandkassen;
- g. at foreslaa utligning av ekstraordinær kontingent og optagelse av laan til dækning av Brandkassens forpligtelser, hvilke forslag skal forelægges Kongen til avgjørelse;
- h. at bestyre Brandkassens midler og træffe bestemmelse om, hvorledes de skal gjøres frugtbringende, og avgi aarsberetninger til departementet og repræsentantskapet og paase et utdrag derav offentliggjort inden utgangen av det paafølgende aar;
- i. at ansætte Brandkassens personale, dog saaledes at kontorchefen beskikkes av Kongen efter forslag av direktionen;
- k. at fatte beslutning om utfærdigelse av alle for Brandkassens virksomhet fornødne regler og instrukser, hvis bestemmelser ikke indgaar under, hvad der er fastsat ved lov eller vedtægt;
- l. at træffe bestemmelse om beskikkelse av brandtakstbestyrere og opkrævere, forsaavidt særskilte saadanne efter departementets nærmere bestemmelse skal ansættes, jfr. §§ 31 og 59;

21 juni. m. med departementets godkjendelse at træffe midlertidige
 Nr. 4. avgjørelser i saker, som henhører under repræsentantska-
 pet, naar avgjørelsen ikke taaler utsættelse til første re-
 præsentantskapsmøte, og sakene ikke er av den betyd-
 ning, at de bør foranledige avholdelse av ekstraordinært
 repræsentantskapsmøte;

n. at forvalte og anvende det i §§ 69 og 70 omhandlede
 bidragsfond til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet.

Direktionens beslutninger om bidrag av disse midler til
 fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet skal forelægges
 departementet til godkjendelse.

§ 17. Den administrerende direktør har den daglige le-
 delse av Brandkassens virksomhet efter de for samme gjæl-
 dende love, vedtægter og regler og efter de i henhold til disse
 av Kongen, departementet eller av direktionen og repræsentant-
 skapet avgivne bestemmelser. Han har den almindelige admi-
 nistrerende myndighet, medmindre denne tilligger eller uttryk-
 kelig er henlagt til andre. Han har saaledes ogsaa anvisnings-
 myndigheten, men alle anvisninger skal være parafert av kon-
 torchefen og av bokholderen. Han behandler og uttaler sig om
 de av paatalemyndigheten forelagte spørsmål med hensyn til
 indtrufne ildsvaader og avgjør, hvorvidt der fra Brandkassens
 side skal foranlediges videre forføininger i anledning av samme.
 De saker, hvori der kræves avgjørelse av Kongen, har han at
 foredra for departementschefen, efterat saken har været fore-
 lagt direktionen. Alle betydeligere saker eller mere tvilsomme
 spørsmål skal han saavidt mulig forelægge for direktionen til
 avgjørelse eller uttalelse, og hvis dette ikke kan ske, fordi
 saken maa ekspederes uopholdelig, skal han gjøre direktionen
 bekjendt med den trufne avgjørelse.

Den administrerende direktør fører derhos med sagkyndig
 bistand den i lovens § 56 omhandlede kontrol med vandverker
 og brandvæsen i de byer, hussamlinger og fabrikanlæg, som
 paa grund av sit slukningsvæsen er tilstaaet nedsættelse i brand-
 kontingenten.

Under den administrerende direktørs fravær eller ved hans
 avgang utføres hans forretninger av kontorchefen, som i saa fald
 ogsaa tiltræder direktionen.

III. D e p a r t e m e n t e t .

§ 18. Departementet har — foruten lovsaker vedkom-
 mende Brandkassen — at behandle alle saker, hvis avgjørelse
 ved den for samme gjældende lovgivning eller andre med hjem-
 mel derav utfærdigede bestemmelser er henlagt til Kongen eller
 departementet.

Det skal paase, at Brandkassen saavel ved anvendelse av

det dertil avsatte fond og andre til dens raadighet staaende 21 juni.
midler som ved sin virksomhet i det hele arbeider til fremme Nr. 4.
av ildsikkerheten og derigjennem til formindskelse av landets
brandtap. Det fører indseende med utførelsen av den i lovens
§ 56 omhandlede kontrol med byers, hussamlingers og fabrikan-
anlægs vandverker og slukningsvæsen, behandler andragender
om besigtigelse derav til opnaaelse av nedsættelse i brandkon-
tingenten og opnævner sagkyndige mænd til besigtigelsen.

Det fører overtilsynet med, at Brandkassen virker over-
ensstemmende med den for samme gjældende lovgivning, og
har som følge derav at behandle besværinger over, at trufne
avgjørelser er stridende derimot. Det har derhos at avgjøre
alle klager over den administrerende direktørs eller direktionens
beslutninger eller forhold, som maatte forlanges samme fore-
lagt. Departementets avgjørelse kan forlanges forelagt Kongen.

Det behandler repræsentantskapets beslutninger og kan,
forsaavidt det finder nogen av disse stridende mot den for
Brandkassen gjældende lovgivning eller mot Brandkassens al-
mene interesser, bestemme, at beslutningen ikke blir at ta til-
følge. Træffes saadan bestemmelse, skal direktionen forlange
samme indbragt for Kongen til prøvelse.

Det paaser, at aarsregnskapet forelægges Kongen og der-
etter oversendes Stortinget, likesom det i aarets løp kan fordre
sig forelagt regnskapsoversigt og er berettiget til naarsomhelst
at beordre kassevisitation avholdt og, forsaavidt forholdene der-
til maatte gi grund, herunder at træffe fornøden midlertidig
forføining.

Det avgjør spørsmålet om takstbestyreres ilæggelse av
tvangsmulkt for forsømmelighet, efterat overøvrighetens og direk-
tionens uttalelse derom er indhentet.

Det avsiger endelig decision, dersom nogen av de offent-
lige opkrævere ikke vedtar de av Brandkassen utfærdigede an-
tegnelser til deres regnskaper over den til indfordring betrodde
brandkontingent.

Endelig har departementet ret til at begjære sammenkaldt
saavel ekstraordinært repræsentantskapsmøte som direktions-
møte til behandling av saker, som det maatte finde presserende.

Departementschefen er berettiget til at delta i saavel re-
præsentantskapets som direktionens forhandlinger, men uten at
ha stemme.

Kapitel 2.

Forsikringens gjenstand, art, stiftelse og begrænsning.

§ 19. Brandkassen er forpligtet til at forsikre alle byg-
ninger med undtagelse av, hvad der efter § 26 er utelukket
og hvad der efter § 27 kan negtes. Ved bygninger forstaaes

21 juni. her faste bygverk av ethvert slags, og herunder indgaar ogsaa Nr. 4. broer, brygger eller kaier, bolverk og dambygninger. Naar bygning har flere eiere, skal den enkelte eier kunne faa sin del forsikret, om end de andre ikke ønsker forsikring.

Med bygning forsikres de deri værende til dens fuldstændiggjørelse hørende mur- og nagelfaste indretninger og faste maskinerier, medmindre andet efter eierens begjæring vedtages av Brandkassen. Dog tiltrænges ikke sauntykke til at holde grundmurer og kjeldere utenfor. Forsikringen omfatter, medmindre andet er vedtat, ogsaa alle dele av bygningen, som er tilkommet efter brandtaksten.

Efter eierens begjæring forsikres derhos de til bygningens bestemmelse hørende inventariesaker, som ikke let kan flyttes, herunder indbefattet løse maskiner med alt til maskiners drift nødvendig tilbehør.

Likeledes kan efter eierens ønske forsikres fast anbragte malerier og andre kunstverker, som utgjør dele av selve bygningen, men Brandkassen er ikke forpligtet til at forsikre saadanne gjenstande for hele den derpaa satte takst.

I forbindelse med bygninger forsikres fast ydre tilbehør av indhegninger, brøndredskaper, flagstænger og lignende, som eieren begjærer medtat.

Ved offentlige og kommunale bygninger, saasom kirker og skoler, kan efter begjæring i forbindelse med bygningen medtages det til sammes bruk hørende sedvanlige inventar.

De i denne lov givne bestemmelser gjelder kun foran omhandlede bygningsforsikring, medmindre andet i de enkelte paragraffer eller i særskilte vedtægter uttrykkelig angives.

§ 20. Foruten de i §§ 73 og 80 nævnte tilfælde kan Brandkassen endvidere overta forsikring av bygninger under opførelse med de paa stedet værende materialer, hvilken forsikring stiftes efter selvangivelse mot forskudsvis erlagt kon-tingent og iøvrig overensstemmende med forskrifter, som utfærdiges av Kongen.

Saadan forsikring medfører ikke gjensidig ansvar og derav følgende ret som interessent, forinden bygningen efter avholdt brandtakst overgaar til forsikring efter de for almindelig bygningsforsikring gjældende bestemmelser.

§ 21. Efter beslutning av repræsentantskabet og indhentet uttalelse av direktionen kan Kongen bestemme, at Brandkassens virksomhet utvides til forsikring av løsøre — rørlig gods av ethvert slags undtagen handelsmænds varebeholdning.

Bestemmes virksomheten utvidet som ovenfor nævnt, skal løsøreforsikringen danne en særskilt gjensidig avdeling med egen kasse. De øvrige nærmere bestemmelser om forsikring av løsøre fastsettes i vedtægt.

§ 22. Brandkassen forsikrer mot enhver skade, som til- 21 juni.
føies den forsikrede gjenstand ved: Nr. 4.

I. ildsvaade og ved slukning, nedrivning og andre foranstaltninger mot utbruddt ild,

II. lynnedslag, selv om antændelse derved er forbundet,

III. eksplosion, hvorom skal gjælde følgende:

1. I forsikringen mot brandskade er indbefattet:

A. enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art forvoldt brandskade og enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art foraarsaget sprængningsskade, naar denne ikke lar sig adskille fra den ved samme eksplosion foraarsakede brandskade;

B. enhver sprængningsskade ved eksplosion, som er fremkaldt ved ild eller ledsaget av ild, og dette uten forskjell, om skaden har sit utspring fra den forsikrede eiendom eller utenfra.

2. Forsikringen mot brandskade omfatter derimot ikke sprængningsskade, som foraarsages ved trykdamp, opvarmet vand og opvarmet luft. Saadan forsikring skal derimot kunne overtages av Brandkassen efter eierens anmodning mot det tillæg i kontingenten, som ved vedtægt fastsættes — dog saaledes, at selve kjelerne ikke skal kunne forsikres mot sprængningsskade, der skriver sig fra dem selv.

Brandskade forvoldt ved krig, borgerlige uroligheter eller oprør er indbefattet under forsikringen i Brandkassen, dog med forbehold av dens mulige ret til regres hos staten eller andre.

§ 23. Omfanget av den brandskade, hvorfor Brandkassen efter § 22 er ansvarlig, kan indenfor bygningens forsikringssum forøkes ved den av vedkommende myndigheter i medhold av gjældende love og forskrifter avgivne bestemmelse om, hvorvidt eller i hvilken utstrækning en brandskadet bygning tillates utbedret eller levnedede bygningsdele tillates anvendt ved gjenopførelsen. Dog erstatter Brandkassen ikke de forøkede tap, som forvoldes derved, at utbedring eller gjenopførelse kommer i strid med gjældende reguleringsbeslutninger.

Den større bekostning, som selve utbedringens utførelse efter gjældende lovgivning eller efter myndighetenes paabud maatte medføre, begrunder ikke noget tillæg til den efter skadens omfang og forsikringssummens størrelse fastsatte erstatning.

Forøkelse av skadens omfang, bevirket ved efterfølgende kulde, regn, nedstyrtning eller lignende, indgaar under Brandkassens ansvar, naar denne skade er en følge av den ved ildsvaaden bevirkede ramponerte tilstand og brandlidte godtgjør, at det ikke har staatt i hans magt at avverge skaden.

Tap ved avsavn av lokaler, av leieindtægt eller lignende er ikke indbefattet under forsikringen.

21 juni. Ryddiggjørelse av brandtomten er likeledes Brandkassen
Nr. 4. utedkommende.

§ 24. Ingen bygning maa antages til forsikring i Brandkassen uten at være taksert overensstemmende med denne lov og de i medhold derav fastsatte vedtægter og regler.

Takstsummen skal svare til bygningens virkelige værdi paa takstens tid og beregnes efter daværende almindelige gjennemsnittspriser for nybygning med avslag for forringelse ved ælde, bruk eller andre aarsaker.

Tilligger der eiendommen ret til frie byggematerialer fra almenning eller fremmed eiendom, skal i takstforretningen for hver bygning angives og i takstsummen fradrages værdien av den del av denne husbehovsret, for hvilken eieren ikke har ydet fuldt vederlag. Denne værdi kan paa forlangende forsikres for vedkommende almennings eller skogeiers regning.

§ 25. Naar brandtakstforretning er tilendebragt, ansees den takserte bygning forsikret for takstsummen, forsaavidt ikke anderledes i nærværende lov er bestemt, og medmindre eieren ønsker forsikringen fra et senere tidspunkt eller for et mindre beløp. Ved takster, som avgives uten takstbestyrer, gjælder forsikringen med de samme forbehold fra første indlevering til takstbestyreren.

Fra denne hovedregel er undtat, hvad der indgaar under utelukkelsesbestemmelsen i § 26, begrænsningen i §§ 28 og 29, samt hvad der rammes av den i § 27 hjemlede begrænsede myndighet til at negte at anta til forsikring.

§ 26. Utelukket fra forsikring er:

1. Bygninger, hvori tilvirkes, arbeides med eller lagres krudt, nitroglycerin, dynamit eller lignende eksploderende sprængstoffer. Hermed er dog ikke utelukket bygninger, hvori der kun arbeides med eller haves oplag av saa begrænset størrelse, som brandlovgivningen eller lovgivningen angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande eller approberte beslutninger og brandreglementer i almindelighet tillater for kjøpstæder, ladesteder og hussamlinger. Heller ikke skal de begrænsede beholdninger, som bygningskommissionerne kan tillate handlende under særegne omstændigheter at opbevare i avsondrede pakboder, medføre utelukkelse.
2. Bygninger, som ligger de foran utelukkede fabrikker og oplag nærmere end 50 meter, forsaavidt ikke anderledes av Brandkassen i de enkelte tilfælde bestemmes.

§ 27. Brandkassen skal ha adgang til at negte at anta en bygning til forsikring, naar der av brandtakstbestyrer eller takstmænd under taksten eller av førstnævnte ved indleveringen til ham av takst, ved hvis avgivelse han ikke har været

tilstede, er tat uttrykkelig forbehold om, at forsikringens 21 juni.
ikrafttræden er avhængig av Brandkassens bestemmelse av hen- Nr. 4.
syn til:

- a. tilstedeværende særegne forhold, som antages at medføre en saa usedvanlig forøkelse av brandfare, at risikoens tilstand ansees uforsvarlig;
- b. at bygningen ikke er i overensstemmelse med gjældende love eller forskrifter og paa grund derav frembyder usedvanlig grad av ildsfare, eller dens ulovlighet er saa væsentlig, at bygningen eller store dele derav maa fjernes for at bringe den i overensstemmelse med myndighetenes til lovgivningen eller gjældende reguleringsplan støttede paabud;
- c. at eier eller besidder er blit overbevist om forsætlig brandstiftelse, grov uagtsomhet i omgang med ild og lys, assuransesvig eller andet forhold, som gir grund til frygt for overordentlig brandfare.

Bygninger, for hvilke der er tat forbehold, ansees ikke forsikret, før de av Brandkassen er antat til forsikring.

Beslutningen om negtelse eller om hel eller delvis antagelse maa avgives snarest mulig, efterat utskrift av taksten er indkommet til Brandkassen, og straks meddeles eieren gjennom brandtakstbestyreren. Saadanne beslutninger kan indankes for departementet eller repræsentantskapet, hvis avgjørelser kan forlanges forelagt Kongen til prøvelse.

Forsaavidt der er tat forbehold i de under litera a eller b nævnte tilfælde, indtræder dog forsikringen fra det øieblik, bevidnelse for, at bygningen er bragt i overensstemmelse med gjældende love, forskrifter og regler, overleveres distriktets brandtakstbestyrer og av ham godkjendes.

I det i litera c omhandlede tilfælde kan forsikring negtes, selv om der under takstforretningen intet forbehold er tat derom. Dog er forsikringen efter den avholdte forretning gjældende indtil 14 dage efter, at Brandkassens negtelse er meddelt eier og panthaver.

§ 28. Høiere forsikringssum end kr. 400 000,00 kan ikke forlanges tegnet paa nogen enkelt bygning.

Brandkassen skal dog ha adgang til at anta bygning uten ildsfarlig bedrift til forsikring for indtil kr. 800,000,00 og bygning med noget ildsfarlig bedrift til forsikring for indtil kr. 500 000,00.

Brandkassen skal likeledes ved meget ildsfarlige anlæg, som gives tillæg i kontingenten paa grund av mindre betryggende arrangement, være berettiget til at beslutte forsikringen indskrænket til kr. 200 000,00 for enkelt bygning eller for bygninger, som danner én risiko.

21 juni. Det overskytende av takstsummen kan med den begrænsning, som fremgaar av § 29, forsikres andensteds, dog saaledes, at der herom altid skal indsendes anmeldelse til Brandkassen.

§ 29. Anlæg med meget ildsfarlig bedrift kan ikke forlanges forsikret i Brandkassen for mere end 7 tiendeparter av takstsummen. Dog kan ogsaa saadanne anlæg antages til forsikring for indtil den hele takstsum.

Den del av takstsummen, som efter nærværende paragraf undtages fra forsikring, kan heller ikke forsikres andensteds, medmindre Brandkassen dertil gir sit samtykke. Det samme gjælder den del av saadant anlægs takstsum, som overstiger det for Brandkassen tillatte maksimum.

Kapitel 3.

Brandtakster og takstmænd.

§ 30. De brandtakster, som skal danne grundlaget for forsikring av bygninger med tilbehør, kan kun afholdes efter begjæring av eieren eller nogen, som godtgjør sin ret til at optræde paa dennes vegne. De kan afholdes

- a. som almindelige brandtakster under ledelse av en brandtakstbestyrer og utført av 3 av de dertil valgte faste takstmænd eller med tilkaldelse i særegne tilfælde av mænd med speciel kyndighet,
- b. som enklere takster over almindelige landbobygninger, der indtil en takstværdi av kr. 10 000,00 kan utføres uten bestyrer av 1, 2 eller 3 av de faste takstmænd, og
- c. som industrielle takster utført av takstbestyrer og mænd under tilkaldelse av en teknisk utdannet mand som sagkyndig.

Om disse forskjellige takster og dertil anordnede overtakster og omtakster skal gjælde de i følgende paragraffer givne hovedbestemmelser.

§ 31. I kjøpstæderne skal brandtaksterne bestyres av de forskjellige funktionærer, hvorunder de nu er henlagt, medmindre andet av departementet bestemmes. Paa landet og i ladestederne bestyres brandtaksterne av lensmændene.

§ 32. I enhver kjøpstad og ethvert ladested, som danner egen kommune, og ellers i ethvert herred vælges 8 takstmænd, hvis bestilling det er inden distriktets grænser at avgi alle Brandkassen vedkommende takster av enkelt antal mænd samt alle i dens love og regler omhandlede værdsættelser og besigtigelser saavel for bygningsforsikring som for forsikring av anden eiendom, hvortil Brandkassens virksomhet overensstem-

mende med denne lov maatte bli utvidet. Takstmændene fore- 21 juni.
slaaes av brandtakstbestyreren og vælges i byene av formand- Nr. 4.
skapet og paa landet av herredsstyret.

Naar det maatte befindes, at brandtakstforretningenes utførelse ved det foran fastsatte antal takstmænd paa noget sted er forbundet med vanskelighet eller paafører mændene uforholdsmæssig arbeide, overlates det til Brandkassen efter indhentet erklæring fra forannævnte myndigheter at bestemme, at et større antal saadanne mænd vælges. Hvor forøket antal tidligere er bestemt, har det dermed sit forblivende, indtil anderledes fastsættes.

§ 33. Enhver, som vælges til takstmand, er pliktig til at overtta dette ombud, medmindre han er over 60 aar gammel eller hindres av helbredshensyn eller borgerlig stilling. I tilfælde av tvil avgjøres spørsmaal om fritagelse av amtmanden.

Ombudstiden er 4 aar. Ombudet tiltrædes 1 januar efter valget. Ved hvert andet aars utgang uttræder det halve antal. De først uttrædende uttages ved lodtrækning; siden uttræder de, som har fungert længst. Fratrædende takstmand kan vælges paany, men kan undslaa sig for at motta valget for likesaa lang tid, som han har fungert.

§ 34. Valget bør ske inden midten av november maaned før det aar, ved hvis begyndelse takstmændene tiltræder ombudet. Underretning om valget tilstilles brandtakstbestyreren, som uopholdelig gir de valgte mænd meddelelse derom. For- saavidt nogen av disse ikke har avlagt den i lov av 28 august 1854 omhandlede ed, hvilken i saa fald snarest mulig blir at avlægge, har han straks midlertidig at tilstille vedkommende takstbestyrer skriftlig erklæring om, at han vil avgi de eventuelle takster efter bedste skjøn og overbevisning og under eds tilbud. Saadan erklæring vedlægges protokollen.

§ 35. Rekvirenten av en brandtakstforretning kan kræve takstmændene opnævnt blandt det i lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 § 18 omhandlede utvalg eller, om paafordres, i henhold til samme lovs § 23. Paa samme maate sker opnævnelsen, naar der skal takseres bygninger av usedvanlig bygningsmaate eller beskaffenhet og brandtakstbestyreren antar, at de faste takstmænd ikke er i besiddelse av tilstrækkelig kyndighet til gjenstandenes værdsættelse. Opnævnelsen foretages i begge tilfælde av vedkommende embedsmand efter rekvisition fra takstbestyreren, som i rekvisitionen har at gi underretning om, hvilken speciel kyndighet utfordres. Til opnævnelse av mænd efter lagretteslovens § 23 utfordres samtykke av rekvirenten. Med dennes samtykke kan ogsaa en av Brandkassen opnævnt kyndig mand delta i taksten. Hans godtgjørelse utredes av Brandkassen.

21 juni. § 36. Til avgivelse av takster over industrielle og ilds-
 Nr. 4. farlige anlæg med større maskinerier skal der, forsaavidt repræsentantskapet saaledes bestemmer, av departementet efter forslag av direktionen beskikkes faste, teknisk uddannede takstmænd, som tildeles bestemte distrikter. Disse takstmænd, som benævnes brandforsikringskontrolører, skal avlægge ed som foran i § 34 bestemt og være forpligtet til at rette sig efter den instruks, som av departementet efter Brandkassens forslag utfærdiges. Deres avlønning bestemmes av repræsentantskapet.

§ 37. Brandtakster indføres i en av Brandkassen bekostet og av amtmanden autorisert protokol, som ved hver av brandtakstbestyreren ledet takstforretnings slutning underskrives av ham og takstmændene, og som er underkastet eftersyn som for retsprotokoller foreskrevet.

Bestyreren har ved enhver av ham ledet forretning til protokollen at avgi erklæring om, hvorvidt taksten av ham ansees rimelig, samt om han i det hele har noget ved samme at erindre.

Det paaligger bestyrer og mænd til protokollen at avgi oplysning om forefundne særlig ildsfarlige forhold, hvad enten disse skriver sig fra bygningene selv og deres benyttelse eller fra ildsfarlig naboskap.

Takstmændene har til protokollen at avgi erklæring om, at taksten er avgit efter bedste skjøn og overbevisning i henhold til avlagt ed og er ansat til den virkelige værdi uten hensyn til tomtens beliggenhet eller beskaffenhet.

Taksterne gjøres delelige med 10, saaledes at 5 kroner og derover forhøies til 10 og under 5 bortkastes.

§ 38. Enhver, som ønsker sin eiendom taksert til forsikring ved almindelig brandtakst, forlanger saadan takst hos brandtakstbestyreren, som da straks og uten betaling til rekvisrenten har at utfærdige en skriftlig berammelse angaaende den tid, da forretningen blir at avholde paa aastedet, hvilket bør ske snarest mulig. I berammelsen anfører bestyreren de tre takstmænd, som skal avgi møte, samt i hvilken orden de øvrige takstmænd skal optræde i tilfælde av forfald. I landdistrikterne paasees, at de tre forretningsstedet nærmest boende takstmænd i almindelighet først opnævnes. Denne skriftlige berammelse, som bør fremlægges under forretningen, besørger rekvisrenten selv eller ved stevnevidne forkyndt for takstmændene, hvorefter takstforretningen blir at avholde overensstemmende med forskriftene i denne lov og med de i medhold av samme utfærdigede vedtægter og regler.

Hvis takstmand efter behørig tilsigelse uteblir uten lovlig forfald eller uten gyldig grund vægrer sig for at utføre det ham saaledes paalagte hverv, straffes han med bøter.

§ 39. Bygninger paa landets grund, som ikke ligger i 21 juni-samling av hus, hvis samlede takstværdi overstiger kr. 50 000,00, Nr. 4. kan forsikres efter takst, avgit av 1 av de faste brandtakstmænd, naar den samlede værdi av de bygninger paa eiendommen, som er gjenstand for takst, ikke overstiger kr. 1000,00, av 2 faste takstmand, naar takstsummen er over kr. 1000,00, men ikke over kr. 5 000,00, og av 3 av de faste takstmænd, naar den samlede takstsum er over kr. 5 000,00, men ikke over kr. 10 000,00.

Blir ved en saadan forretning den samlede takstsum høiere end foran nævnt, kan forretningen likefuldt fremmes og indsendes, idet forsikringen i saa fald gjælder for de tillatte maksimumsbeløp, forholdsvis fordelt paa de enkelte bygninger, medmindre Brandkassen beslutter at anta forsikringen til et høiere beløp.

De nærmere regler for takstens avgivelse og beskrivelse fastsættes av Brandkassen.

Forlanges det av rekvirenten, har lensmanden at beramme forretningen samt at opnævne og tilsi mændene.

Forsaavidt nogen ønsker sine bygninger antat til forsikring efter en saadan takstforretning, har han inden 4 uker efter dens avholdelse at indsende den til brandtakstbestyreren, som har at gi den paategning om mottagelsestiden, at indføre den ordlydende i takstprotokollen og at paase, at beskrivelsen er utført og taksterne avgit overensstemmende med de for samme fastsatte regler, samt i tilfælde at bevirke forretningen berigtiget og fuldstændiggjort, hvorom protokollen senere gives fornøden tilførsel.

Forsikringen gjælder, forsaavidt mændene er uenige om værdsættelsen, kun for det laveste beløp.

Hvad ovenfor er bestemt, gjælder alene takstforretninger over almindelige landbobygninger og ikke over særskilte fabrikker eller ildsfarlige anlæg.

Hvis eieren ikke er tilfreds med de avgivne takster, staar det ham frit for at undlate at indlevere forretningen til brandtakstbestyreren og naarsomhelst at forlange almindelig brandtakst.

Takst avholdt overensstemmende med denne paragraf kan Brandkassen forlange prøvet ved almindelig brandtakst.

§ 40. Naar der ønskes forsikring av industrielt eller ildsfarlig anlæg, begjæres takst hos distriktets brandtakstbestyrer. Forsaavidt brandforsikringskontrolør er ansat, tilkalder takstbestyreren denne, som indfinder sig snarest mulig for at besigtige og beskrive anlægget, hvorefter takst avholdes overensstemmende med § 30 c.

Hvilke forskrifter iøvrig skal iagttages ved disse taksters

21 juni. utførelse, og hvilke almindelig forekommende mindre anlæg
 Nr. 4. eller haandverksmæssige bedrifter skal være fritat for at la brandforsikringskontroløren tilkalde til taksten, bestemmes ved vedtægt, regler eller instruks.

§ 41. Saavel Brandkassen som eieren og den, som godt-gjør sin ret til at optræde paa dennes vegne, samt panthaver, hvis prioritet er afhængig av takstens størrelse, er, saafremt de ikke finder sig tilfreds med de efter §§ 38 og 40 avholdte endelige undertakster, berettiget til at la avholde overtakst ved dobbelt antal mænd, hvorav mindst 2 teknisk kyndige ved industrielle takster. Overtakst maa senest 4 maaneder efter undertakstens avholdelse begjæres hos brandtakstbestyreren, som ogsaa bestyrer overtaksten. Bestyreren utfærdiger straks og uten betaling skriftlig berømmelse til forretningens avholdelse, hvilken under forretningen blir at fremlægge til protokollen. Overtaksterne indrettes forøvrig i overensstemmelse med de for undertakster gjældende forskrifter. Den i undertaksten givne specifikation skal befølges. Den brandforsikringskontrolør, som har deltat i undertaksten, kan ikke delta i overtaksten.

I ethvert tilfælde, hvori begjæres overtakst, har mændene anledning til at sætte taksterne op eller ned uten hensyn til, om der foreligger begjæring om overtakst fra begge sider.

Med hensyn til mænds opnævnelse til saadan overtakst og i andre henseender forholdes forøvrig efter lovgivningens almindelige forskrifter angaaende deslike forretninger.

§ 42. Det staar eieren frit at la forsikret eiendom helt omtaksere, naar dette ved forringelser eller forbedringer maatte ansees fornødent. I andre tilfælde har derimot eieren ikke ret til at forlange en forsikret bygning omtaksert, medmindre enten mindst 5 aar er hengaat, siden bygningen senest i sin helhet brandtaksertes, eller Brandkassen gir samtykke dertil.

Brandkassen kan efter utløpet av den i foregaaende paragraf fastsatte frist for avholdelse av overtakster naarsomhelst la forsikrede bygninger omtaksere. Brandkassen har derhos at paase, at dette i byer og større hussamlinger ikke sker sjeldnere, end at hver bygning omtakseres senest hvert 20de aar.

Herved iagttages samme fremgangsmaate, som er foreskrevet i § 38 eller § 40, dog saaledes, at brandtakstbestyreren, naar omtakst forlanges av Brandkassen, er forpligtet til at besørge alt fornødent til forretningens fremme.

Eieren kan i den i § 39 angivne utstrækning ogsaa la omtakst avholde paa den i nævnte paragraf tillatte maate.

§ 43. Av brandtakster avholdt overensstemmende med §§ 38, 40, 41 og 42 skal bestyreren senest inden 14 dage efter hver forretnings avholdelse uopfordret indsende til Brandkassen 2 utskrifter.

Takstbestyreren er iøvrig forpligtet til paa forlangende at meddele flere utskrifter av de avholdte takster. 21 juni.
Nr. 4.

Inden 8 dage efter mottagelsen har han likeledes at indsende de ham leverte, i § 39 omhandlede takster, ledsaget av betænkning.

Finder forsømmelighet sted med indsendelse av brandtakster, kan departementet, naar det ikke finder, at forholdet straks bør gjøres til gjenstand for offentlig paatale, efter indhentet uttalelse fra overøvrigheten forelægge brandtakstbestyreren en tvangsmulkt, som tilfalder statskassen og, naar den vedtages, i mangel av betaling kan inddrives ved utpantning.

Gjennem takstbestyreren tilstilles eieren den ene utskrift med paategnet klassifikation og kontingentberegning, mens en gjenpart av de i § 39 omhandlede takster paa lignende maate tilstilles eieren.

§ 44. Samtlige omkostninger ved brandtakster utredes av rekurrenten. Begjæres overtakst eller omtakst fra begge sider, deles utgiftene uten hensyn til takstresultatet.

Skal betalingen søkes av Brandkassen, kommer bestemmelsen i sportellovens § 173 om indsendelse av regning inden 6 maaneder til anvendelse.

§ 45. For hver almindelig brandtakst betales følgende salærer:

		Til bestyreren. kr.	Til hver av mændene. kr.
Naar taksten ikke overstiger	kr. 10 000,00	4,00	2,00
» — er over	kr. 10 000,00, men ikke over » 25 000,00	5,00	2,50
» — er over »	25 000,00, men ikke over » 50 000,00	6,00	3,00
» — er over »	50 000,00, men ikke over » 100 000,00	8,00	4,00
» — er over »	100 000,00	10,00	5,00

Forsaavidt noget takstbeløp blot overføres fra en ældre forretning, uten at vedkommende bygningsverdi har været gjenstand for ny bedømmelse, blir dertil ikke at ta hensyn ved salærernes beregning.

Hvis enkelt brandtakst medtar mer end én dag, betales salær for hver dag, hvilket i tilfælde av tvil endelig bestemmes av Brandkassen.

For utskrifter betales kr. 0,80 for hvert ark eller del derav overensstemmende med sportellovens bestemmelser.

Avholdes forretningen 3 kilometer eller længere fra bestyrerens bopæl, tilkommer han endvidere skyssgodtgjørelse efter lovgivningen.

21 juni. Til stevnevidnet, forsaavidt det benyttes, betales for hver
Nr. 4. person, hvem berammelsen forkyndes, i kjøpstad eller ladested
kr. 0,80 og paa landet kr. 1,00. Hvis brandtakstbestyreren i
kjøpstæderne paa rekvirentens vegne besørger tilsigelsen, til-
kommer han kr. 0,40 for hver tilsagt person.

§ 46. For de i § 39 omhandlede takster tilkommer hver
av takstmændene kr. 2,00 og lensmanden for takstforretningens
indførelse i protokollen og revision m. v. kr. 2,00; for tilsigelse
betales som ellers fastsat.

§ 47. For industrielle takster tilkommer takstbestyreren
ssmme salær som for almindelig takst. For at meddele brand-
forsikringskontroløren underretning om takstens begjæring til-
kommer han sedvanlig tilsigelsesgebyr.

Regulativ, hvorefter brandforsikringskontrolørerne skal be-
regne sin godtgjørelse hos rekvirenten for taksters utførelse,
bestemmes ved vedtægt.

§ 48. Forsaavidt forsikringsvirksomheten utvides efter §
21, bestemmes betalingen for de nødvendige vurderinger ved
vedtægt.

§ 49. Særlige kyndige takstmænd, som ifølge § 35 er
tilkaldt til takstforretning efter § 38 eller efter §§ 40 og 41,
tilkommer betaling, som, forsaavidt den ikke er fastsat i ved-
tægt, bestemmes av takstbestyreren, hvis kjendelse kan indan-
kes for Brandkassen.

§ 50. For overtakster betales som for undertakster.

§ 51. For omtakster betales som for andre undertakster;
dog skal, naar paa én gang av Brandkassen forlanges over 10
omtakster inden samme distrikt, betalingen fastsættes av Brand-
kassen.

Ved omtakster er det bestyrerens pligt ved én forkyndelse
at foranstalte mændene tilsagt til alle de takster, som avholdes
paa én dag, hvorhos stevnevidnets godtgjørelse beregnes som
for forkyndelse til én forretning.

Likeledes er det bestyrerens pligt saavidt mulig saavel at
foranstalte omtaksterne fortsat i paa hinanden følgende dage
som og iøvrig ved tilførsel i protokollen at beramme tid og
sted til sammes fortsættelse, i hvilket tilfælde tilsigelse bort-
falder.

§ 52. Med andre utgifter, end hvad denne lov hjemler,
maa rekvirenten av brandtakster ikke belastes.

§ 53. For vurderinger og besigtigelser, som ikke indgaar
under egentlige takster, tilkommer, hvor intet andet er bestemt,
brandtakstmænd saavel som takstbestyrer hver kr. 1,50, den
sidste tillike skyssgodtgjørelse.

K a p i t e l 4.

21 juni.

Kontingenten.

Nr. 4.

§ 54. Til dækning av skadeserstatninger og Brandkassens øvrige utgifter betales av enhver i samme forsikret eiendom en ordinær årlig kontingent i forhold til forsikringssummen og bygningens mindre eller større ildsfarlige bruk, bestemmelse, beskaffenhet og beliggenhet, alt saaledes som det i medhold av denne lov ved tariff med tilhørende forklaringer nærmere bestemmes.

Denne kontingent beregnes forskudsvis for det hele aar av alle bygninger, som er forsikret i Brandkassen ved aarets begyndelse.

Av enhver bygning, som indmeldes i aarets løp, erlægges kontingent, fra og med det kvartal, hvori indtrædelse sker, og efter den forsikringssum, som i kvartalets løp er gjældende.

Samme regel gjelder beregning av speciel kontingent ved tillægsforsikring. Forandres forsikringssummen eller klassifikationen i aarets løp, blir den ordinære kontingent at beregne av den nye forsikringssum eller efter den nye klassifikation fra næste kvartals begyndelse.

Naar bygning er nedrevet, avbrændt eller under ildebrand totalt beskadiget, svares ordinær kontingent indtil utgangen av det kvartal, i hvilket anmeldelse derom er skedd. Likesaa forholdes ved utmeldelser, som godkjendes.

Iøvrig bestemmer Brandkassen, hvilke lempninger der skal kunne indrømmes ved forsikringens ophør eller med hensyn til speciel kontingent for nye forsikringer og tillægsforsikringer.

§ 55. Eieren har, naar han foretar saadan forandring med forsikret bygning, som enten paa grund av bygningens bruk, beskaffenhet eller avstand fra andre bygninger kan bevirke forhøielse i kontingenten, derom uopholdelig at gjøre anmeldelse til Brandkassen, som bestemmer, hvorvidt eieren ved ny takstforretning har at paavise forandringens beskaffenhet. Undladelse av denne anmeldelse kan for eieren bevirke en straffekontingent til Brandkassen av indtil det tredobbelte av den kontingent, som bygningen burde ha svaret for det tidsrum, hvori anmeldelsen har været undlatt, eller i tilfælde fortabelse av erstatning, jfr. § 26.

§ 56. For by eller hussamling paa landet, hvor der er eller herefter blir anlagt vandverk, som paa tilfredsstillende maate godtgjøres at være virksomt slukningsmiddel i ildebrands-tilfælde, kan der paa den i § 16 d bestemte maate tilstaaes en nedsættelse av indtil 50 procent i den ved tariffen fastsatte ordinære kontingent av de bygninger, som ligger inden grænserne for vandverkets omraade. Er vandverket anlagt for en

21 juni. kommunes eller bygningskommunes regning, blir nedsættelsen
 Nr. 4. at bevilge alle bygninger beliggende inden dens distrikt, dog
 saaledes, at der ved bestemmelsen av avslagets størrelse tages
 hensyn til, hvor stor assuranséværdi — herfra dog undtat de
 nedenfor i 2den passus omhandlede bebyggelser — ligger uten-
 for vandverkets virkekreds.

Hvis der inden distriktet utenfor vandverkets virkekreds
 ligger helt isolerte bebyggelser, som henføres til tariffens bedre
 risikogrupper, skal nedsættelsen ikke gjælde disse, medmindre
 og i den utstrækning dette ved nedsættelsens indrømmelse
 maatte bestemmes.

Adgang til paa samme maate at indrømme nedsættelse
 skal ogsaa have, naar der i mangel av vandverk anskaffes
 andre virksomme slukningsmidler.

Ved anvendelsen av foranstaaende forskrifter bør tages
 hensyn til den større eller mindre fuldstændighet og hensigts-
 mæssighet i ordningen av stedets brandvæsen. Likeledes blir
 at ta i betragtning stedets bebyggelse, regulering og alle de
 bestaaende forhold og forholdsregler, hvorav dets ildsikkerhet
 avhænger, og blir, forsaavidt stedets bebyggelse væsentlig be-
 staar av træ, særlig at ta hensyn til, hvorvidt denne under
 ugunstige omstændigheter maa befryktes at ville utgjøre én
 risiko, eller om bebyggelsen kan ansees delt i flere.

Hvor nedsættelse i brandkontingenten i medhold av nær-
 værende paragraf er tilstaat, har stedets brandchef gjennem
 brandstyret aarlig at indsende til Brandkassen erklæring om,
 hvorvidt vandverket forsvarlig vedlikeholdes, og om de øvrige
 forhold, som indvirker paa nedsættelsen, fremdeles er uforan-
 dret. Brandkassen skal ogsaa paa anden maate kunne utøve
 den kontrol hermed, som den finder betryggende.

Naar en by eller bymæssig bebyggelse ikke anskaffer saa
 tilstrækkelige slukningsredskaper, som i sammenligning med
 andre lignende bebyggelser skulde gjøre stedet berettiget til
 den i tariffen bestemte grundsats, kan kontingenten paa den i
 § 16 d bestemte maate forhøies med indtil 25 procent.

§ 57. Naar der for herreder eller dele derav i medhold
 av §§ 65 og 66 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908
 organiseres kommunalt brandvæsen med brandsyn, feiervæsen
 og slukningsmidler, skal der være adgang til at indrømme en
 almindelig nedsættelse i brandkontingenten av indtil 50 procent.

§ 58. Naar og i hvilken utstrækning iøvrig enkelte byg-
 ninger eller grupper av bygninger skal tilstaaes nedsættelse eller
 paalægges forhøielse, avgjøres efter de til tariffen knyttede
 bestemmelser.

§ 59. De aarlige beregninger av kontingenten skal, forsaavidt
 ikke anderledes av departementet bestemmes, i kjøpstæderne

utfærdiges av brandtakstbestyrerne og iøvrig av amtskassererne 21 juni.
 eller fogderne. Beregningene skal inden februar maanedes ut- Nr. 4.
 gang gjennem overøvrigheten indsendes til Brandkassen til
 revision.

Kontingenten indfordres av de funktionærer, som opkræver de offentlige skatter, medmindre andet av departementet bestemmes.

For indkrævning av brandkontingent betaler Brandkassen i byer 2 pct. og i landdistrikter 3 pct. av det indbetalte kontingentbeløb.

§ 60. Kontingenten erlægges i byene inden utgangen av april og oktober maaned, hver gang med en halvdel, og i landdistrikterne senest paa aarets sidste skatteting eller skattemøte.

Saasnart revidert beregning er kommet opkræveren i hænde og indtil utløpet av forannævnte forfaldsterminer, kan kontingenten indbetales til denne.

§ 61. Brandkontingenten hefter paa de forsikrede bygninger og har samme panteret som offentlige eiendomsskatter samt indrives efter utløpet av de i § 60 fastsatte forfaldsterminer paa den maate og mot samme godtgjørelse, som for disse er eller blir foreskrevet.

Forsaavidt Brandkassens virksomhet skulde bli utvidet efter § 21, skal kontingenten i tilfælde indrives paa samme maate som for bygningsforsikringen bestemt, alene med den undtagelse, at der for kontingenten av løsøreforsikringen kun tilstaaes utpantningsret.

§ 62. De aarlige regnskaper tilstilles Brandkassen til revision inden utløpet av februar maaned og indsendes gjennem overøvrigheten. Saafremt regnskapene eller de i § 59 nævnte beregninger ikke indløper inden ovennævnte frist, kan overøvrigheten diktere mulkt og trække vedkommende til ansvar efter de for oppebørselsbetjenter gjældende bestemmelser.

De nærmere regler om utfærdigelse av beregninger og regnskaper avgives av direktionen.

§ 63. Indtræffer saa betydelig brandskade, at de derved foraarsakede utgifter ikke kan bestrides av Brandkassens ordinære indtægter og dens opsamlede beholdninger, blir det manglende efter bestemmelse avgit efter § 16 g at dække ved ekstraordinær kontingent, som utlignes paa den eiendom, som var forsikret paa den tid, da brandskaden indtraf, og efter daværende forsikringssum.

Naar flere brande etterhaanden har foraarsaget tapet, bestemmes det paa samme maate, naar utligning av ekstraordinær kontingent skal foregaa, og av hvilke forsikringssummer den skal utredes.

21 juni. Det utlignede beløb erlægges ved de terminer og efter
 Nr. 4. samme forhold, som er bestemt for den ordinære kontingent, og er iøvrig likestillet med denne. Dog skal de til tariffens avdelinger for ildsfarlige bedrifter henførte bygninger kun bidra efter samme forhold, som om de med sin forsikringssum havde været almindelige bygninger uten ildsfarlig bedrift. Er det erstatningsbeløb, som ved ekstraordinær brandkontingent skal inddrages, saa stort, at det tør befrygtes at ville bli trykkende for interessenterne at utrede samme inden den tid, da Brandkassen maa ha midlerne til sin raadighet, bør laan paa billige vilkaar søkes optat, for at den ekstraordinære brandkontingent kan fordeles paa flere terminer. Saadant laan kan paa den i § 16 g angivne maate bestemmes optat mot utstedelse av obligationer lydende paa ihendehaveren.

Naar ekstraordinær brandkontingent utskrives, blir denne at utligne ogsaa paa de ved den ildsvaade, der har git anledning til paalægget, avbrændte og nedrevne bygningers assuransesum.

§ 64. Hvad der av Brandkassens ordinære inntægter ikke medgaar til erstatning av indtrufne brandskader og til bestyrelsesutgifter, gjøres frugtbringende for derav at danne reservefond.

Hvorledes det i tilfælde skal forholdes med de nuværende avdelingers mulige overskud eller underskud ved denne lovs ikrafttræden, bestemmes av Kongen efter indhentet uttalelse av direktionen og representantskapet.

Kapitel 5.

Brandskade og erstatning.

§ 65. Opstaar brandskade eller anden dermed i § 22 likestillet skade, som Brandkassen har at erstatte, bør den, der anser sig berettiget til erstatning, uten ophold derom gjøre indberetning til distriktets brandtaktsbestyrer, likesom han under fortabelse av sin ret til erstatning inden 1 — en — maaned maa ha forlangt takst til værdsættelse av skaden. Fra denne bestemmelse kan dog Brandkassen efter omstændighetene dispensere. Brandtaktsbestyreren skal derefter straks anstille eller — forsaavidt han ikke selv tillike er stedets politimyndighet — ved anmeldelse til denne foranledige anstillet efterforskning angaaende brandens eller skadens opkomst og aarsak.

Sakens dokumenter blir, forsaavidt de indhentede opplysninger ikke findes at gi anledning til yderligere foranstaltning, forinden endelig beslutning herom fattes, av paatalemyndigheten at indsende til Brandkassen. Besluttet retslig forundersøkelse

eller tiltale reist, gives der likeledes Brandkassen underretning 21 juni.
herom, hvorhos denne gives adgang til at gjøre sig bekjendt Nr. 4.
med sakens akter, forsaavidt ikke derved voldes betænkelig
ophold. Om sakens endelige utfald skal Brandkassen altid
meddeles underretning.

Brandforhør overensstemmende med straffeprocesslovens
regler om retsmøter under efterforskning kan av Brandkassen
forlanges optat, naar dette maatte findes at være i dens inter-
esse, selv om ikke paatalemyndigheten for sit øiemed maatte
finde retslig avhørelse fornøden.

Indtil skadevurdering er avholdt og politiets tilladelse er
meddelt, maa i regelen intet borttages, og alt bør forbli i den
tilstand, hvori det var, da skaden var skedd, forsaavidt en
sikrere opbevaring ikke er fornøden, hvilken brandlidte i saa
fald er forpligtet til selv at besørge.

§ 66. Naar anmeldelse som i § 65 omhandlet er mottat
av brandtakstbestyreren, har denne uten ophold at foranstalte
avholdt fornøden skadetakst, forsaavidt ikke værdsættelsen av
mindre skader ved vedtægt tillates utført paa anden maate.
Dersom brandtakstbestyreren intet foretar, kan den, som kræver
erstatning, selv foranledige avholdt den fornødne værdsættelse
av skaden.

Skadetakster avholdes i de samme former og efter de
samme regler, som i denne lovs §§ 38, 40 og 41 er bestemt
for brandtakster.

Om alle skader, som rammer de i § 40 omhandlede
risikoer, skal takstbestyreren i tilfælde straks underrette brand-
forsikringskontroløren. Om overtakster i anledning av saadanne
skader skal derhos saavel brandforsikringskontroløren som Brand-
kassen gives betimelig underretning.

Av foran omhandlede takster og de i samme anledning
optagne overtakster har bestyreren straks at indsende en ut-
skrift til Brandkassen.

§ 67. Brandlidte tilkommer erstatning i forhold til skadens
størrelse og gjenstandens forsikringssum.

Har forsikrede selv paatat sig, eller er han paalagt
selvassurans, eller er han blit selvassurandør derved, at han
siden brandtaksten har forøket værdien ved forbedringer uten-
for almindelig vedlikehold, bærer han under brandskade sin
forholdsmæssige andel av utbedringens kostende og faar for-
holdsmæssig fradrag for overtagne levninger.

Er skade, for hvilken erstatning av Brandkassen fordres,
partiell, saaledes at den skadede gjenstand kan utbedres,
takseres den i forhold til forsikringssummen; er den total,
takseres levningene for at komme til avdrag i erstatnings-
summen.

21 juni. Ved takst efter en avbrændt bygning bør der skjælnes
 Nr. 4. mellem levninger, som kan benyttes til den nye bygning, og
 saadanne, som kun har værdi som løse materialer. Det første
 slags ansættes til det beløb, hvormed de skjønnes at ha været
 indbefattet under takstsummen til forsikring, dog saaledes, at
 eieren tilstaaes godtgjørelse for de beskadigelser, som de har
 lidt ved branden; for det andet slags bestemmes værdien efter
 den nytte, eieren kan gjøre sig av dem.

Brandlidte er pligtig til at beholde til avgang i erstat-
 ningen alle tiloversblevne dele av den brandskadede forsikrede
 gjenstand for det beløb, hvortil de lovlig takseres. Det skal
 dog staa Brandkassen frit for at beholde og for egen regning
 bortsælge levningene mot at utbetale eieren forsikringssummen
 uten avkortning for disse.

§ 68. Dersom det ved skadetakst kan godtgjøres, at et
 industrielt anlægs maskineri og inventar ved forringelse paa
 grund av ælde, bruk eller vanskjøtsel paa brandens tid ikke
 lenger var i den ved brandtaksten beskrevne tilstand eller
 hadde den deri satte værdi, er den brandlidte kun berettiget
 til erstatning for det virkelig lidte tap. Ved maskinerier, som
 erfaringsmessig undergaar en bestemt procentvis forringelse
 aarlig, skal erstatningen kunne reguleres efter denne, med-
 mindre forringelsen godtgjøres opveiet ved paakostninger eller
 nyanskaffelser.

Er der siden sidste brandtakst uten anmeldelse gjort saa-
 danne forandringer, som omhandles i § 55, og disse medfører
 ildsfare, som efter § 29 betinger selvassurans, er brandlidte
 pligtig til at finde sig i oppgjør efter det virkelige forhold paa
 brandens tid.

§ 69. Erstatning for brandskade paa fast eiendom for-
 sikret i Brandkassen maa kun anvendes til at gjenopføre ny
 bygning med samme bestemmelse som den avbrændte og paa
 samme tomt, hvorpaa denne har staaet, eller til at utbedre den
 skade, eiendommen har lidt, medmindre anvendelsen forhindres
 ved lov eller nogen med hjemmel av lov given bindende be-
 stemmelse, i hvilket tilfælde erstatningen utbetales uavkortet.
 Med hensyn til tomten ansees anvendelsen ikke forhindret, naar
 der er anledning til at bygge paa anden tomt paa samme
 eiendom, eller naar der overensstemmende med bygningslovgiv-
 ningen ved reguleringen tildeles eieren likesaa god og beleilig
 tomt som brandtomten. Likeledes utbetales erstatningen
 uavkortet i de i § 77 første og sidste passus omhandlede
 tilfælde.

Naar Brandkassens interesse og det almenes tarv derved
 ikke skades, og der ikke fremkommer noget, som tyder paa
 mislighet fra brandlidtes side, kan dog direktionen indvilge

ansøkning om dispensation fra forannævnte regel angaaende byggepligten — paa vilkaar, som fastsættes efter foreliggende omstændigheter. 21 juni. Nr. 4.

Naar reglerne om byggepligten tillates fraveket, maa der ved ikke gjøres skaar i nogens rettighet efter pant- eller andre dermed likestillede tinglyste heftelser. Saadanne dispensationsandragender avgjøres efter § 16 b.

Naar der for at opnaa saadanne dispensationer vedtages avkortninger i erstatningsbeløp til fordel for Brandkassen, skal disse beløp henlægges til et særskilt fond.

§ 70. Det i § 69 omhandlede fond skal anvendes til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet. Anvendelsen kan ske saavel ved utlaan paa billige vilkaar som ved endelige bidrag ikke alene av fondets avkastning, men ogsaa av dets kapital.

Disse midler kan derhos anvendes til gratialer, medaljer og lignende paaskjønnelser til personer, som maatte ha gjort Brandkassen særlig gagn ved fortjenstfuld optræden, men maa iøvrig ikke anvendes til dækning av tilfældige utgifter eller godtgjørelser i anledning av indtrufne ildsvaader.

Med hensyn til aarsregnskap for dette fond og oversigt over midlernes anvendelse forholdes efter § 16 h.

§ 71. Naar de anstillede undersøkelser intet inneholder, som begrunder mistanke om, at den brandlidte har forbrutt sin erstatningsret, og naar endelig skadetakst er indsendt samt antagelig sikkerhet er stillet for erstatningssummens lovmedholdelige anvendelse, er den brandlidte berettiget til at erholde forskudvis utbetalt en fjerdepart av den ham tilkommende erstatningssum. De øvrige tre fjerdeparter utbetales ham, efterhaanden som den nye bygnings opførelse eller skadens istandsættelse skrider frem. Hvorvidt dette finder sted, bør godtgjøres ved bevidnelse av 2 upartiske mænd, hvis troværdighet er attestert av brandtakstbestyreren.

Herunder iagttages dog, at den endelige rest av erstatningen ikke utbetales, førend det ved takst er godtgjort, at ny bygning er opført til mindst samme værdi som den avbrændtes forsikringssum, eller at skaden er istandsat. Gaar denne takst ut paa, at der hertil er anvendt et mindre beløp end det, hvortil brandskaden ved skadetaksten er ansat, erstattes kun dette mindre beløp. Det mere, som forskudvis maatte være oppebaaret, tilbakebetales.

Dersom den ovennævnte sikkerhet for erstatningens anvendelse ikke kan stilles, skal brandlidte ikke desto mindre være berettiget til at erholde utbetalt passende forskud, naar den nye bygnings opførelse eller skadens istandsættelse er paabegyndt, efterhaanden som materialanskaffelse og arbeide

21 juni. skrider frem, og der tilveiebringes saadan bevidnelse herom Nr. 4. som foran angit.

For utbedringstakster gjælder det samme, som for skadetakster er bestemt.

Er de ovenfor omhandlede legitimationer for erstatningens anvendelse ikke indkommet til Brandkassen inden 5 aar fra branddagen, har brandlidte tapt sit krav paa erstatning. Paa brandlidtes ansøknings kan der dog indrømmes fristforlængelse. Brandkassen kan derhos, selv om ansøknings indløper først efter utløpet av de 5 aar, utbetale erstatningsbeløp, likesom den kan eftergi en eller flere av de øvrige i denne paragraf fastsatte betingelser for utbetalingen.

§ 72. Pant-, arrest- eller utlægshavere i eiendommen kan ikke gjøre sig betalt i erstatningssummen, men deres ret er dem forbeholdt i den nye eller istandsatte bygning. Brandkassen har dog selv ret til i indestaaende erstatningsbeløp at likvidere resterende kontingent vedkommende den brandlidte eiendom.

Dersom brandlidte for materialer, arbeidsutgifter eller byggepenger til byggearbeidet gir transporter paa dele av erstatningen, bør saadanne i almindelighet godkjendes av Brandkassen, naar de lyder paa større summer, saaledes at opgjøret ikke derved i nogen væsentlig grad besværliggjøres. Brandkassen er derimot ikke pliktig til at motta transporter for gjæld, som ikke skriver sig fra byggearbeidet. Transporterne noteres og utbetales i den orden, hvori de indløper til Brandkassen, medmindre de selv indeholder noget andet.

Saafremt brandlidte vægrer sig for at betale nogens tilgodehavende i anledning av byggearbeidet, og der for saadan fordring er erhvervet endelig retsavgjørelse, skal denne fordring, naar den behørig anmeldes for Brandkassen, noteres og dækkes i samme orden som de frivillige transporter. Naar der i indestaaende erstatningsbeløp, som er legitimert anvendt, er tat arrest eller utlæg for krav, som skriver sig fra andet gjældsforhold, pligter Brandkassen ikke at godkjende samme til fortrængsel for anerkjendte krav, som skriver sig fra byggearbeidet.

§ 73. Utbetaler Brandkassen erstatningsbeløp til opførelse av bygninger istedenfor avbrændte, skal den forsikre bygningene under opførelsen tillikemed de dertil paa stedet værende materialer og være berettiget til at anføre kontingenten til avdrag paa erstatningsbeløpet. De nærmere bestemmelser for denne forsikring fastsettes i vedtægt.

Hvis saadan bygning under opførelse ikke ønskes forsikret i Brandkassen, maa brandlidte, før forskud paa erstatningen utbetales, enten indgi behørig legitimert utmeldelse eller i Brand-

kassen deponere betryggende police for byggearbeidets forsikring i privat selskap. 21 juni.
Nr. 4.

Saasnart brandtakst over gjenopført bygning er avholdt, overgaar den til forsikring etter de for almindelig bygningsforsikring gjældende bestemmelser, medmindre eieren tilveiebringer de i § 82 omhandlede legitimationer og begjærer forsikringen ophævet.

§ 74. Ansvar efter stillet sikkerhet for erstatningsbeløps lovmedholdelige anvendelse bortfalder i den utstrækning, som de utbetalte forskud paa fyldestgjørende maate godtgjøres at være anvendt til byggearbeidet. I samme utstrækning ansees ogsaa Brandkassens forpligtelse like overfor mulige panthavere opfyldt.

Naar bygning under opførelse ødelægges ved nedstyrtning, utglidning eller paa anden lignende maate, og brandlidte derved sættes ut av stand til at faa opført likesaa værdifuld bygning som den avbrændte, omfatter den uopfyldte byggepligt kun den del av erstatningen, som ved ødelæggelsen ikke allerede var anvendt.

Værdien av et utført byggearbeide skal efter begjæring av nogen interessert kunne godtgjøres ved takst paa sedvanlig maate, selv om bygverket paa grund av ødelæggelse som foran nævnt ikke lenger eksisterer. Er der flere interesserte, er den efter den enkeltes begjæring avholdte takst bindende for de øvrige, men disse er berettiget til at begjære den prøvet ved en overtakst.

§ 75. Forsaavidt det godtgjøres, at den forsikrede forsætlig har forvoldt ilden, eller at den med hans vidende og vilje er paasat av en anden, har han tapt sin ret til erstatning av Brandkassen.

Dersom det godtgjøres, at ilden er forvoldt ved strafbar uagtsomhet fra den forsikredes side, skal spørsmålet om, hvorvidt og i hvilken utstrækning brandlidte derved har forbrutt sin ret til brandhjelp, avgjøres, efter hvad der under hensyn til graden av den utviste skyld og omstændighetene forøvrig findes billig. Er erstatningsspørsmålet ikke avgjort under straffesaken, skal der være adgang for Brandkassen til at avgjøre spørsmålet efter de samme hensyn, dog med forbehold for brandlidte til at kunne forlange saken forelagt Kongen, hvorhos adgang til at indbringe saken for domstolene staar brandlidte aapen.

Hvis ildsvaaden bevislig er forvoldt ved benyttelsen av mangelfulde ildsteder, hvis bruk av brandvæsenet eller av nogen paa Brandkassens vegne er forbudt, eller som forsikrede har vedtatt ikke at benytte, før utbedring er foretat, eller hvis ilden bevislig er foraarsaket ved en grov overtrædelse av

21 juni. gjældende bygnings- og brandlovgivning, der har medført
 Nr. 4. eierens ilæggelse av bot eller høiere straf, skal den samme adgang tilkomme Brandkassen og den samme ret til anke eller til at indbringe saken for domstolene være forbeholdt brandlidte.

Den forsikrede er ikke ansvarlig for skade, som forvoldes ved hans tjeneres eller fuldmægtigs uagtsomhet, medmindre denne maa ansees foraarsaket ved grov uagtsomhet fra forsikredes side. Hvis i noget saadant tilfælde forsikrede gjøres ansvarlig, skal ogsaa her ved bedømmelse og avgjørelse gjælde det samme som ovenfor bestemt.

Paa grund av den blotte mistanke om, at brandlidte med forsæt eller av strafbar uagtsomhet eller ved nogen saadan overtrædelse som foran angit har forvoldt ilden, kan erstatningen ikke tilbageholdes længere, end til at de strafferetslige eller politiretslige undersøkelser er erklært avsluttet uten at lede til tiltale, eller til at skyldspørsmålet ved endelig dom er besvart frifindende. Skulde Brandkassen i noget saadant tilfælde antages ikke desto mindre at ha erstatningskrav paa brandlidte, har den at gjøre dette gjældende som civilt regres-søksmaal, som dog ikke maa forhale brandhjælpens utbetaling overensstemmende med de i § 71 derom givne regler. Ved saadant civilt søksmaal pligtes ogsaa billighetshensyn lagt til grund for avgjørelsen.

I alle tilfælde, hvori eieren helt eller delvis taper sin ret til erstatning, bør Brandkassen, forsaavidt der paa eiendommen hviler pant eller anden lignende heftelse, enten utbetale vedkommende rettighetshavere saa meget av forsikringssummen, som de ikke kan faa dækket hos brandlidte, eller overlate til disse bygningens gjenopførelse eller istandsættelse, imot at de overtar de eieren i saa henseende paahvilende forpligtelser.

§ 76. Eieren kan tape sin ret til erstatning, naar den forsikrede bygning eller dele av samme paa den tid, skaden indtraf, uten anmeldelse for og samtykke av Brandkassen har været forsikret andensteds. Dog er panthaveres eller andres ret forbeholdt overensstemmende med § 75. Likeledes kan eieren helt eller delvis tape erstatningen, dersom væsentlige dele av den forsikrede bygning er nedrevet og bortført uten anmeldelse til brandtakstbestyreren, og uten at eieren har latt det gjenstaaende værdsætte paany. I dette tilfælde ophører ogsaa Brandkassen i samme utstrækning at være panthaverne ansvarlig.

§ 77. Hvis brandskade overgaar bygning, som bevislig er solgt til nedrivning og bortflytning fra eiendommen, uten at nedrivningen endnu er paabegyndt, blir erstatningen at beregne efter bygningens materialværdi paa brandens tid.

En reduktion til materialværdien er dog ikke forbindende 21 juni.
for panthavere, som ikke har meddelt samtykke til nedrivningen Nr. 4.
eller bortflytningen.

Avbrænder bygning, som efter sin bestemmelse tilkjendegir sig som midlertidig, paa et tidspunkt, da gjenopførelse ikke kan eller skal finde sted, blir erstatningen likeledes kun at ansette efter bygningens materialværdi paa brandens tid.

§ 78. Naar brandvæsenet eller andre rette vedkommende for at forebygge ildens utbredelse til i Brandkassen forsikret bygning ved nedrivning, nedsænkning eller lignende foranstaltning volder skade paa uforsikrede værdier, erstatter Brandkassen den del av skaden, som efter fordeling paa det reddede falder paa den i Brandkassen forsikrede eiendoms assuranceværdi. Under den omhandlede erstatningspligt indgaar ogsaa skade paa jord med paastaaende træer og grøde.

Beskadiges eller tilintetgjøres seil, som tilhører andre end kommunens brandvæsen, ved under ildebrand at anvendes til beskyttelse av bygning, forsikret i Brandkassen, erstattes tapet av Brandkassen, hvad enten bygningen blir reddet eller ikke.

Hvorvidt andre ved lignende foranstaltninger foraarsakede utgifter skal utredes paa samme maate som foran nævnt, avgjøres av Brandkassen, dog med forbehold av enhvers ret til at søke sit krav avgjort ved domstolene.

§ 79. Omkostningene ved de i dette kapitel omhandlede skade- og utbedringstakster beregnes eller fastsettes efter de i §§ 45, 47, 49 og 50 for brandtakster gjældende bestemmelser. For taksterklæringer ved smaa skader tilkommer mændene, hvor intet andet er bestemt, hver kr. 2,00. Avgir takstbestyrer erklæringen, tilkommer denne betaling som takstmand.

Naar der i anledning av samme brand holdes skadetakster over flere eiendomme, bestemmes bestyrerens og mændenes betaling av Brandkassen. Med hensyn til tilsigelsesgebyr gjælder i saa fald den i § 51 givne bestemmelse for omtakster.

Omkostningene ved skadetakster utredes av eieren, som, forsaavidt kravet paa erstatning viser sig berettiget, av Brandkassen godtgjøres halvdelen av det utlagte beløp. Omkostningene ved utbedringstakster bæres derimot helt av rekvirenten.

For omkostningene ved overtakster gjælder i begge heromhandlede tilfælde den i § 44 givne regel.

For brandtakstbestyrerens attester, som utkræves for at faa utbetalt erstatning av Brandkassen, betales intet.

21 juni.
Nr. 4.

Kapitel 6.

Forsikringens varighet og ophør.

§ 80. Saalænge en forsikret bygning eksisterer og ikke av eieren utmeldes eller rammes av utelukkelsesbestemmelsen i § 26, vedblir den at være forsikret i Brandkassen efter gjældende takst og bestemmelser. Dog skal Brandkassen efter forslag av brandtakstbestyreren være berettiget til at utslette en bygning, naar den paa grund av manglende vedlikehold er blit i den grad forfalden, at den maa ansees værdiløs som bygning.

Under ombygning eller hovedreparation, hvorom eieren bør gjøre anmeldelse, fortsættes forsikringsforholdet, hvorhos han kan forsikre derunder tilsigtet værdiforøkelse ved midlertidig tillæggsforsikring i Brandkassen efter § 20.

Hvis ildsvaade indtræffer under forannævnte omstændigheter, pligter eieren at godtgjøre forholdet og værdien paa brandens tid.

§ 81. Uttrædelse av Brandkassen kan efter 4 ukers forutgaaende utmeldelse ske til utgangen av hvert av aarets 4 kvartaler, naar de i § 82 omhandlede legitimationer tilveiebringes.

Saafremt der ved uttrædelsen paahviler Brandkassen forpligtelser, som senere leder til utligning av ekstraordinær kontingent, tiltrænges intet forbehold ved uttrædelsen for at oprettholde den uttrædendes forpligtelser i saa henseende.

§ 82. Ingen i Brandkassen forsikret bygning, som er belastet med tinglyst pantheftelse, kan igjen utslettes, ei heller kan dens forsikringssum, saalænge bygningens værdi er uforandret, efter eierens forlangende nedsættes, medmindre panthaverne har git samtykke dertil, og dette er paategnet heftelsesdokumentet.

Naar tidligere fuldt ut forsikret eiendoms takstsum ved senere brandtakst stiger, skal Brandkassen ha adgang til at samtykke i en nedsat forsikringssum, forsaavidt denne ikke blir lavere end den tidligere forsikring. Under samme betingelse skal derhos Brandkassen kunne samtykke i, at tidligere forsikrede grundmurer og kjeldere eller forsikret tilbehør undtages fra forsikringen.

Hvad her er bestemt med hensyn til pantheftelser, gjælder ogsaa om andre tinglyste heftelser, som dermed kan likestilles.

I særegne tilfælde skal det være overlatt Brandkassen at avgjøre, hvilke legitimationer der skal kræves.

Kapitel 7.

21. juni.
Nr. 4.**Forskjellige bestemmelser.**

§ 83. Bestemmelser, som maatte findes ønskelige om interessenternes pligter, saasom om anskaffelse av brandredskaper, feining av piper, vedlikehold av ildsteder og taktækning, bistand under ildsvaade hos andre interessenter i samme distrikt, deltagelse i kredsvis anordnet brandsyn og lignende kan utfærdiges som vedtægt.

§ 84. Takstforretninger og alle andre dokumenter, som angaar forsikringen, og hvad dermed staar i forbindelse, skal være fri for enhver stempelavgift.

§ 85. Nærværende lov træder i kraft fra 1 januar næste aar. Fra samme tidspunkt ophæves følgende om den Almindelige Brandforsikrings-indretning gjældende love: love av 19 august 1845, 23 juni 1854, 11 juni 1857, 3 mars 1860, 26 mai 1866, 27 mars 1869, 3 mai 1873, 1 juni 1876, 19 juni 1883 (nr. 2), 31 mai 1890 (nr. 2), 6 juli 1892 (nr. 9), 27 juli 1895 (nr. 5) og 8 august 1908 (nr. 3). Dog forblir den nuværende tarif og de gjældende bestemmelser om klassifikation fremdeles i kraft for tidligere forsikringer, indtil omklassifikation og omberegning efter nærværende lov og i henhold dertil utfærdiget tarif efterhaanden kan finde sted. Likeledes vedblir nuværende repræsentantskap og direktion at fungere, indtil nye valg i medhold av denne lov har fundet sted, og kan derhos overensstemmende med § 13, litra a, træffe forføining til, at ny tarif og vedtægter for Brandkassen kan bli fastsat og træde i kraft samtidig med nærværende lov.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Haakon.

(L. S.)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Kongelig kundgjørelse

21 juni.

om avgift til statskassen av apotekenes omsætning.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Da Stortinget den 11 juni d. a. har fattet følgende beslutning om avgift til statskassen av apotekenes omsætning:

For budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 skal de, som har faat bevilling til at drive apotek, erlægge til statskassen en avgift av sin omsætning efter nedenstaaende regler:

21 juni.

§ 1.

A. For personlig privilegerte apotek:

1. De første kr. 10 000,00 av omsætningen skal være avgiftsfri.
2. Av restbeløpet fratrækkes 25 pct. for frie handelsvarer m. v.
3. Av den tiloversblevne omsætning beregnes følgende avgifter:

Av 1ste kr. 5 000,00 (eller dele derav)	1	pct.
» 2det » 5 000,00	—»—	2 »
» 3dje » 5 000,00	—»—	3 »
» 4de » 5 000,00	—»—	4 »
» 5te » 5 000,00	—»—	5 »
» 6te » 5 000,00	—»—	6 »
» 7de » 5 000,00	—»—	7 »
» overstigende omsætning		8 »

B. For salgbare apotek:

Der gjøres et fradrag i omsætningen av $\frac{1}{3}$ — en tredjedel —, hvorefter avgift av den tilbageværende del av omsætningen svares efter de under A 1—3 for de personlig privilegerte apotek gjældende regler.

§ 2. Til et apoteks omsætning regnes alle beløp, som er indkommet ved forhandling av varer, enten disse er gjenstand for apotekeres enhandel eller ikke. Dog blir ikke de beløp at medregne, som er indkommet for varer, som enten direkte eller gjennom mellemmand forhandles til andre apotek.

Omsætning ved filialapotek og medikamentutsalgsalgs blir at beregne særskilt fra hovedapotek.

§ 3. Justis- og Politidepartementet kan helt eller delvis frafalde avgiften for apotekere, med hvem der er indgaat eller indgaaes overenskomst angaaende avstaaelse av salgbare apotekprivilegier.

Departementet kan likeledes helt eller delvis frafalde avgiften, hvor dens utredsel vilde falde særlig trykkende.

§ 4. Avgiftsbeløp paa mindre end kr. 10,00 opkræves ikke.

Saa vil Vi herved befale denne Stortingets beslutning bragt i utøvelse.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Under Vor haand og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Plakat

21 juni.

indeholdende forandring i plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar samt 30 mars 1912) om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. lov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II og VII i de ved kgl. plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar samt 30 mars 1912) fastsatte bestemmelser om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande, indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.

21 juni.

6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig T.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig S.
8. De med T og S brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøsset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøsset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøsset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøssets bestyrer skal i fjøssets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøsset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerte dyr finder sted, forsaavidt saadan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
9. Karantænefjøsset blir at holde strengt avspærret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdsm.
10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet »Sund« samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.
11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøssets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.
12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.

VII. Indførsel av græs, hoi og halm til furage forbydes fra 21 juni. alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og det Hvite Hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

Disse bestemmelser træder i kraft fra 1 juli iaar.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git paa Kristiania Slot den 21 juni 1912.

Under Vor haand og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

Jens Bratlie.

Hesselberg.

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

I henhold til lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa nedestaaende av herredsstyret for Tønsets herred, Hedemarkens amt, under 10 februar og 11 mai 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet om offentlige forestillinger m. v.:

»Ingen maa holde offentlig maskerade, karusel, kinematograf og deslike eller gi offentlige konserter, forestillinger eller andre forevisninger av de i lov av 22 mai 1875 omhandlede arter, uten at dette er tillatt av politiet (lensmanden), som ved tilladelsens meddelelse avkræver en avgift til herredskassen av kr. 5,00 til kr. 50,00 for hver dag eller aften, tilladelsen gjælder.

Formandskapet kan for hvert enkelt tilfælde helt eller delvis eftergi avgiften.«

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

I §§ 14, 18 og 19 i plakat av 4 juni 1904 angaaende utlevering av gifter og andre stoffe fra apotek ændres saaledes:

I § 14 indskytes efter bestemmelsen om *tinct. opii benzoica* følgende bestemmelse som 6te led:

21 juni. Solutio jodi spirituosa (5 %) maa kun utleveres i glas å høist 30 gram, overbundet og forsynt med omhyggelig fæstet og farvet signatur, hvorpaa er anbragt — foruten apotekets navn — midlets norske navn, giftmerke og følgende: »Til utvortes bruk; maa ikke indtages.«

§ 18, 2det led, skal lyde saaledes:

Paa samme maate kan utlevering av arsenholdig fluepapir og av parisergrønt samt blyarsenatpasta, som indeholder omtrent 50 % blyarsenat, finde sted, det første til utryddelse av fluer, de to sidstnævnte stoffe til besprøitning av frugttrær mot skadelige insekter.

I § 19, 2det led, indskytes efter ordet »parisergrønt« ordene: »og av blyarsenatpasta«.

II. De nye bestemmelser træder i kraft straks.

21 juni.

Kongelig resolution

av 21 juni.

I medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes følgende fiskeriregler for alle elver, bækker og vand — undtagen de dele av vasdrag, hvor laks gaar op — i Hitterens herred, Søndre Trondhjems amt:

1. Al fangst av ørret og røie (rør) med liner, oter samt bundne redskaper — herunder ikke indbefattet haav, som alene benyttes som hjælperedskap ved stangfiske — skal være forbudt i et tidsrum av 5 — fem — aar, regnet fra 1 juli 1912.
2. Bundne redskaper skal ha en maskevidde av ikke mindre end 30 mm. mellem knuterne, regnet fra knutes til knutes midtpunkt i vaat tilstand. Derhos forbydes kunstgrep, sigtende til at omgaa bestemmelsen om maskevidden.
3. Bruken av lyster skal være forbudt.
4. I vand og elvstrækninger, der danner grænse mot naboherred, kommer foranstaaende regler kun til anvendelse, forsaavidt der for dette gjælder tilsvarende bestemmelser.
5. Ved nærværende resolutions ikrafttræden ophæves, forsaavidt Hitterens herred angaar, hoieste resolution av 23 april 1903, indeholdende fiskeriregler for forskjellige herreder i Søndre Trondhjems amt.

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

I medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som gjældende til utgangen av 1914 følgende tillægsbestemmelser til de ved kongelig resolution av 2 november 1904 utfærdigede fiskeriregler for Aals herred, Buskeruds amt:

- a. Alt fiske i hovedvasdraget fra Hols grænse til grænsen mellem Aal og Gol er forbudt i tiden fra og med 5 september til og med 5 oktober.
- b. Alt krokfiske i hovedvasdraget fra og med Strandefjordens utfaldsøs op til grænsen mot Hols herred er forbudt fra og med 1 juli til og med 5 oktober.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

Den ved regjeringens resolution av 30 juni 1906 stadfæstede vedtægt angaaende forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i Nerstrands herred, Stavanger amt, ophæves.

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

I medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa følgende beslutning, fattet under 11 mai 1912 av Lunds herredsstyre, Stavanger amt:

1. Inden Lunds herred skal det være forbudt at benytte pigtraad til gjærde, som støter til offentlig vei.
2. Tidligere av pigtraad opført gjærde maa i tilfælde, hvor anvendelse av pigtraad i henhold til nærværende vedtægt er forbudt, ikke repareres med pigtraad.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

21 juni.

Kongelig resolution

av 21 juni.

I medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa følgende beslutning, fattet under 21 mai 1912 av Sogndals landsogns herredsstyre, Stavanger amt:

1. Anvendelse av pigtraad til gjærde inden Sogndals herred er forbudt.
2. Tidligere av pigtraad opførte gjærder maa ikke repareres med pigtraad, men med glat traad eller andet ufarlig materiale.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

21 juni.

Kongelig resolution

av 21 juni.

Det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktun for Lille-Elvedalens herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 100 ha, og kongelig resolution av 21 juli 1911 om nedsættelse til 250 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

21 juni.

Kongelig resolution

av 21 juni.

- I. I henhold til § 1 i lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 bestemmes, at Notoddens brandkommune og bygningskommissionsdistrikt overgaar til egen bygningskommune.

II. — — — —

21 juni.

Kongelig resolution

av 21 juni.

I henhold til §§ 6, 7 og 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa de av Elverums Leirs bygningsrepræsentantskap i møter den 3 juli 1911 og 1 april 1912 fattede beslutninger om regulering av den del av bygningskommunen, som ligger paa

vestre side av Glommen, samt angaaende villamæssig bebyggelse og tilbaketrukket byggelinje i forskjellige kvartaler, dog med nogen forandringer.

Den approberte beslutning er, forsaavidt angaar villamæssig bebyggelse og tilbaketrukket byggelinje, saalydende:

»For samtlige kvartaler, hvor villamæssig bebyggelse er vedtat, besluttes 5 — fem — meter tilbaketrukket byggelinje. Disse kvartaler er følgende: Nr. 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25 og 26 s. ø. Endvidere gjælder denne bestemmelse for den umiddelbart til strandpromenaden Grindalsskansen—Musæumstomten støtende bebyggelse av kvartalerne nr. 1, 2, 10, 17 og 18 n. ø. samt 5, 11 og 12 s. ø. Her gjælder desuten den i møte den 16 mai 1911 fattede beslutning om 1½ etages hus, mens der for de førstnævnte villakvarterer er besluttet 2 etages. For samtlige disse klausuler undtages eiendommen Broberg av kvartalet nr. 1 n. ø.«

Kongelig resolution

21 juni.

av 21 juni.

I henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Svelviks bystyre i møte den 3 juni 1912 fattede beslutning angaaende forbud mot tækning med takpap eller med anden taksten end saadan, som av Departementet for de Offentlige Arbeider er godkjendt som flat taksten.

Utgiver: O. Kr. Young.